

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Valentýna Šumová

Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.

Katedra: Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 05. 11. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 130 117 znaků včetně mezer.

[Vlastnoruční podpis]

diplomant/diplomantka

V Praze dne

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala doc. JUDr. Martinovi Štefkovi, Ph.D. za ochotu vést mou práci, vstřícnost při vedení práce a cenné připomínky.

Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu při studiu.

Obsah

| | |
|---|----|
| Úvod | 5 |
| 1. Úprava BOZP v České republice | 8 |
| 2. Kdo je koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci? | 11 |
| 2.1. Předpoklady udělování a získávání odborné způsobilosti | 12 |
| 2.1.1. Požadavek na vzdělání a praxi | 13 |
| 2.1.2. Zkouška z odborné způsobilosti | 15 |
| 2.1.2.1. Průběh a obsah zkoušky | 16 |
| 2.1.2.2. Akreditované společnosti | 17 |
| 2.2. V jakých případech bude určen koordinátor BOZP? | 18 |
| 3. Povinnosti zadavatele a zhotovitele ve vztahu ke koordinátorovi BOZP | 23 |
| 3.1. Osoba zadavatele a jeho povinnosti | 23 |
| 3.1.1. Určení koordinátora BOZP | 23 |
| 3.1.2. Oznámení o zahájení prací | 26 |
| 3.1.3. Plán BOZP | 29 |
| 3.2. Osoba zhotovitele a jeho povinnosti | 30 |
| 4. Činnost koordinátora BOZP | 32 |
| 4.1. Činnosti koordinátora v přípravné fázi stavby | 32 |
| 4.2. Činnosti koordinátora v realizační fázi stavby | 33 |
| 5. Plán BOZP | 36 |
| 5.1. Kdy je nutné zpracovat plán BOZP? | 36 |
| 5.2. Náležitosti a obsah plánu BOZP | 37 |
| 6. Odpovědnost koordinátora | 39 |
| 6.1. Odpovědnost za nedodržení smlouvy | 40 |
| 6.2. Pracovníprávní odpovědnost | 41 |
| 6.3. Odpovědnost za přestupek | 42 |
| 6.4. Trestněprávní odpovědnost | 44 |
| 7. Bezpečnost práce a Spojené arabské emiráty | 46 |
| 7.1. Obecně k právu Spojených arabských emirátů | 46 |
| 7.2. Pracovní právo a bezpečnost a ochrana zdraví při práci v SAE | 47 |
| Závěr | 53 |
| Seznam zkratk | 55 |
| Seznam použitých zdrojů a literatury | 56 |
| Abstrakt | 61 |
| Klíčová slova | 61 |
| Abstract | 62 |
| Key words | 62 |

Úvod

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen „BOZP“) je jeden z nejdůležitějších aspektů pracovního práva.¹ S bezpečností práce se setká každý, kdo někdy uzavře pracovní smlouvu nebo jakoukoliv dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr. Byť se jedná o velmi důležitou oblast, bývá často zaměstnavateli, ale i zaměstnanci, opomínána. S příchodem onemocnění COVID-19, je kladen ještě mnohem větší důraz, aby zaměstnavatelé zajišťovali bezpečné pracovního prostředí pro své zaměstnance a zároveň zaměstnanci jsou více vyzýváni k udržení takového prostředí.² Důležitost této oblasti tkví převážně ve vážných následcích, které nedodržením této právní úpravy mohou vzniknout. V roce 2021 bylo v České republice zaznamenáno 36 792 pracovních úrazů, z toho 35 541 pracovních úrazů, kde pracovní neschopnost zaměstnance je delší než 3 kalendářní dny, 788 závažných pracovních úrazů (úrazů s hospitalizací delší než 5 dnů) a 88 smrtelných úrazů.³ Stavebnictví je každoročně jedním z odvětví, kde úrazovost tvoří velké procento celkového počtu úrazů v České republice. Je tomu tak dáno hlavně z důvodu množství prací na staveništi, která obsahují vysokou rizikovitost úrazu. Nejrizikovější činností na staveništi již po mnoho let stále zůstává práce ve výškách, kdy právě pády z výšek představují až 65 % všech smrtelných úrazů ve stavebnictví.⁴ Díky výše zmíněnému je potřeba na bezpečnost a ochranu zdraví při práci klást velký důraz.

BOZP by se dala definovat jakou souhrn technických, organizačních a výchovných opatření, která se snaží o dosažení takového pracovního prostředí, ve kterém nebude, případně bude minimálně, ohroženo nebo poškozeno lidské zdraví. A to jak z hlediska fyzického, tak i mentálního.⁵ V této souvislosti mluvíme hlavně právě o pracovních úrazech a nemocech z povolání. Pracovní prostředí můžeme definovat jako souhrn „všech materiálních podmínek pracovní činnosti (stroje a ostatní technická zařízení, vybavení pracovišť, budovy, zpracovávaný

¹ TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce – 2022 – s výkladem. Praha: Grada Publishing 2022, s. 18. ISBN 978-80-271-4661-1

² Tamtéž

³ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2021*, s. 4,7 [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43692/Zpráva+o+pracovn%C3%AD+úrazovosti+v+ČR+za+rok+2021.pdf/60c0b5da-002f-7ca2-b4a2-7ac1f008de87>

⁴ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí státního úřadu inspekce práce za rok 2021*, s. 50 [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43684/SÚIP+souhrnná+zpráva+o+výsledc%C3%ADch+kontroln%C3%ADch+akc%C3%AD+za+rok+2021.pdf/2e675a7e-a0e3-cb55-7409-956628795378>

⁵ NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 13, ISBN 978-80-7552-106-4

materiál atd.), které v souvislosti s ostatními podmínkami výkonu práce (technologie, organizace práce, vzhled pracoviště) produkují faktory působící na zaměstnance.“⁶

System BOZP se vztahuje na dva hlavní aktéry pracovněprávního vztahu a těmi jsou zaměstnanec a zaměstnavatel. Pro zaměstnavatele by bezpečnost a ochrana zdraví při práci měla být vždy prioritou. Je totiž v jeho zájmu, aby zaměstnanci byli zdraví a spokojení, protože pouze zdravý a spokojený zaměstnanec dokáže svou práci vykonávat účelně.⁷ Zároveň zaměstnavatel chrání sebe před finančními následky, které by zranění nebo nemoc zaměstnance s sebou přinesly.⁸ Zájem na zajištění bezpečnosti práce by však měl mít i zaměstnanec. Cílem každého zaměstnance by měla být ochrana zdraví tak, aby mohl být dlouhodobě praceschopný a dobře uplatnitelný na trhu práce.⁹

Vedle těchto subjektů (zaměstnavatel a zaměstnanec) se objevuje ještě další subjekt se zájmem na dodržování bezpečnosti práce a tím je stát. Stát se snaží o co nejnižší sociální výdaje, které mu samozřejmě nemocný nebo zraněný člověk nepřinese. Z tohoto důvodu si stát vytvořil mechanismy ke kontrole bezpečnosti práce jako jsou například kontrolní pravomoci Státního úřadu inspekce práce nebo v určitých případech povinnost obstarat si odborně způsobilé osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik či odborně způsobilou osobu k činnostem koordinátora BOZP na staveništi.¹⁰

Cílem této práce je pojednat o bezpečnosti a ochraně zdraví v jedné určité oblasti a tou je stavebnictví. Konkrétně se práce zaměřuje na funkci koordinátora BOZP a jeho důležitost na staveništi. Práce je rozdělena do sedmi kapitol, kdy na úvod bude představena obecná úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v České republice. Další kapitola již bude představovat osobu koordinátora BOZP na staveništi, za jakých podmínek se osoba může stát koordinátorem a kdy je potřeba koordinátora na staveništi určit. Protože koordinátor BOZP není na staveništi jedinou osobou zajišťující bezpečnost práce, další část práce bude pojednávat o povinnostech

⁶ MORÁVEK, Jakub. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci*. In: BĚLINA, Miroslav, PICHRT, Jan a kol. *Pracovní právo*. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck), s. 297. ISBN 978-80-7400-667-8.

⁷ BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo*. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck), s. 283, ISBN 978-80-7400-667-8.

⁸ Tamtéž.

⁹ NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 13. ISBN 978-80-7552-106-4.

¹⁰ NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 13. ISBN 978-80-7552-106-4.

zadavatele a zhotovitele ve vztahu k osobě koordinátora. Ve čtvrté kapitole bude rozebráno, jaké konkrétní činnosti má koordinátor BOZP na stavbě, a plynule na ní bude navazovat další kapitola o plánu BOZP, který je jednou ze zásadních činností koordinátora. Do předposlední kapitoly bude zařazeno velmi důležité téma, a to téma odpovědnosti koordinátora, jako jeden z důležitých aspektů jeho činnosti. Z důvodu stěhování do Spojených arabských emirátů jsem na závěr této práce zařadila také kapitolu o bezpečnosti práce právě ve Spojených arabských emirátech, kde bych chtěla nabídnout čtenářům se něco dozvědět o fungování BOZP i z jiné země.

1. Úprava BOZP v České republice

Česká právní úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je roztržena v rámci celého právního řádu. Neexistuje jeden kodex, který by celou tuto oblast upravoval, a to hlavně z důvodu, že požadavky na BOZP se mění nejenom vzhledem k odvětví, ve kterém se zrovna pohybujeme (např. zdravotnictví, stavebnictví, školství, atd.), ale také vzhledem k jednotlivým zaměstnavatelům.¹¹ Právní základ BOZP najdeme již však v rámci ústavního pořádku a to konkrétně v Listině základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Základním článkem Listiny pro tuto oblast je článek 28, který stanovuje, že: „zaměstnanci mají právo (...) na uspokojivé pracovní podmínky.“¹² Pod pojem uspokojivé pracovní podmínky můžeme samozřejmě subsumovat i bezpečnost a ochranu zdraví při práci. V Listině najdeme kromě již zmíněného článku 28 i další dva články, které tvoří základ úpravy bezpečnosti práce a jsou jimi článek 29 a článek 31. Článek 29 stanovuje zvýšenou ochranu pro určité skupiny jako jsou ženy, mladiství a osoby zdravotně postižené a článek 31 upravuje právo každého na ochranu zdraví.¹³ Vzhledem k tomu, že se jedná o základní lidská práva, je nutné, aby veškeré zákony a podzákoné předpisy upravující BOZP byly v souladu s tímto ústavně-právním základem.

Bezpečnost práce je dále upravena jak v rámci zákonných, tak i podzákoných předpisů. Za elementární zákony upravující oblast BOZP jsou považovány zákoník práce¹⁴ a zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.¹⁵ Oba tyto zákony splňují povinnost transponovat směrnice Evropské unie upravující BOZP do českého právního řádu (k evropskému právu [níže](#)).¹⁶ Zákon č. 309/2006 Sb. kromě jiného také upravuje, jak již z celého názvu zákona vyplývá, zajištění BOZP mimo pracovněprávní vztahy. Konkrétně v paragrafu 12 stanovil, že na určité právní vztahy¹⁷ se některá ustanovení zákoníku práce použijí obdobně vzhledem k vykonávané činnosti nebo poskytnuté službě.¹⁸

¹¹ Tamtéž, s. 19.

¹² Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

¹⁵ Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)

¹⁶ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 134. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹⁷ Například fyzickou osobou, která provozuje samostatně výdělečnou činnost podle Živnostenského zákona nebo právnickou osobou, která je zadavatelem stavby nebo jejím zhotovitelem, popřípadě se na zhotovení stavby podílí.

¹⁸ §12 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákoník práce je klíčovým pramenem pracovního práva a je ho možné označit za nejzásadnější legislativní předpis.¹⁹ Z hlediska své systematiky, se přímo v části páté věnuje bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. V osmi paragrafech stanovuje základní pravidla a principy pro tuto oblast. Zákoník práce uděluje zaměstnavateli primární povinnost dbát na bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců a ukládá mu povinnost nést veškeré náklady spojené s jejím zajišťováním. Zaměstnanci pak mají právo, ale i povinnost: „ (...) *podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.*“²⁰ Jeden ze stěžejních principů prolínající se celou hlavou I. této části páté, ale i celou oblastí BOZP, je princip prevence, který byl začleněn do zákoníku práce na základě evropské právní úpravy.²¹ Princip prevence se snaží o předcházení či eliminování rizik tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování zdraví zaměstnanců a je povinností zaměstnavatele, aby přijímal opatření k předcházení takovým rizikům.²² Prevence je obecně, již po mnoha stoletích, výhodnější než následné léčení, zotavování a další povinnosti související s nežádoucími následky, a to jak pro zaměstnance, tak zaměstnavatele.²³ Zákoník práce dále ve svém § 349 stanovil, že pokud různé hygienické předpisy, stavební, technické a další jiné technické dokumenty a normy upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví jsou považovány za předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany života a zdraví.²⁴

Vzhledem k výše zmíněnému je nutné dotknout se zde i českých technických norem (ČSN)²⁵, které jsou, minimálně pro oblast stavebnictví, velmi významné. Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb. sice stanoví, že „*česká technická norma není obecně závazná*“²⁶, nicméně v rámci smluvního vztahu může být ujednáno, že normy jsou pro daný vztah závazné a je pak nutné je

¹⁹ TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce – 2020 – s výkladem. Praha: Grada Publishing, 2020. 104s. ISBN 978-80-271-1473-3

²⁰ § 106 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

²¹ JANÁKOVÁ, Anna. Minimum z BOZP. Praha: Verlag Dashöfer, 2018, s. 13. ISBN 978-80-87963-58-6.

²² Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

²³ MORÁVEK, Jakub. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci. In: BĚLINA, Miroslav, PICHRT, Jan a kol. Pracovní právo. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 283

²⁴ PATER, Jindřich. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi: MP 2.6.2 : metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Praha: Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě vydává Informační centrum ČKAIT, 2011, s. 16. Metodické pomůcky k činnosti autorizovaných osob. ISBN 978-80-86364-09-4.

²⁵ NEUGEBAUER, Tomáš. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 280-301. ISBN 978-80-7552-106-4.

²⁶ Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů

dodržovat.²⁷ Podobná situace může nastat i u veřejné zakázky, kdy dodržování technických norem může být zadávací dokumentací vyžadováno.²⁸

Vedle technických norem oblast bezpečnosti práce upravuje na podzákonné úrovni ještě velké množství prováděcích předpisů. Z hlediska jejich četnosti není možné je zde taxativně vyjmenovat, ale příkladem je možné uvést nové nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků nebo z hlediska tématu této práce velmi podstatné nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

Tím, že se Česká republika stala v roce 2004 členem Evropské unie, je důležité neopomínat také evropské právo, které se mimo jiných oblastí věnuje i sociální politice, jejíž součástí je i problematika bezpečnosti práce. Na evropské úrovni bylo přijato velké množství směrnic, v nichž je tato problematika řešena. Jako příklad můžeme uvést Směrnici Rady o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti práce a ochrany zdraví zaměstnanců při práci²⁹, jejíž součástí je i Směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích³⁰, která je vzhledem k tématu této práce klíčová a přinesla do našeho právního řádu novou funkci v oblasti bezpečnosti práce.³¹

²⁷ NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 298. ISBN 978-80-7552-106-4.

²⁸ JAREŠ, Jaromír a Michal NOVÁK. *Uplatňování českých technických norem: Sborníky technické harmonizace*. ÚNMZ, s. 27 [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: http://www.unmz.cz/sborniky_th/sb3/uplatnovani_ctn.pdf

²⁹ Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci

³⁰ Směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích (osmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

³¹ *Bezpečnost práce ve stavebnictví*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 134. ISBN 978-80-7421-085-3.

2. Kdo je koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci?

Pojem koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi (dále jen „koordinátor“ nebo „koordinátor BOZP“) se do našeho právního řádu začlenil až v roce 2006 zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.³² Stalo se tak na základě Směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992, která zavazovala členské státy Evropské unie k implementaci příslušné směrnice do jejich právních řádů. Česká republika byla jediný stát, který v době svého vstupu do EU, neměl tuto směrnici zapracovanou do právního řádu, a to z důvodu opakovaného neúspěchu návrhu zákona v rámci legislativního procesu.³³ Směrnici se povedlo implementovat až 23.5.2006, kdy byl Parlamentem České republiky přijat návrh zákona č. 309/2006 Sb., který byl zpracován a předložen Ministerstvem práce a sociálních věcí. Zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 22.6.2006 a nabyl účinnosti dne 1.1.2007.³⁴ Dle důvodové zprávy se jevílo vhodné zařadit nové instituty do zvláštního zákona a nekomplikovat jimi zákoník práce. Zákoník práce ve svém paragrafu 107 vznik tohoto zvláštního zákona předvídal.³⁵

Koordinátora BOZP nám definuje přímo zákon č. 309/2006 Sb.: „*Koordinátorem je fyzická nebo právnická osoba určená zadavatelem stavby k provádění stanovených činností při přípravě stavby, popřípadě při realizaci stavby na staveništi. Koordinátorem může být určena fyzická osoba, která splňuje stanovené předpoklady odborné způsobilosti.*“³⁶ Předpoklady odborné způsobilosti jsou stanoveny § 10 téhož zákona a je jim věnována následující kapitola této práce. Z definice koordinátora vyplývá, že funkci může vykonávat i právnická osoba, nicméně je nutné, aby její výkon byl zaštitěn fyzickou osobou splňující již zmíněné předpoklady.³⁷

³² Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy

³³ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 134. ISBN 978-80-7421-085-3.

³⁴ SKLENÁŘ, Vladimír. Kdo je koordinátor BOZP?: Kdo to je koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi a proč je zřizován? *Bozpinfo.cz: Oborový portál pro BOZP* [online]. 28.05.2007 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/kdo-je-koordinator-bozp>

³⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. In: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. 2005 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1155&CT1=0>

³⁶ §14 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

³⁷ Tamtéž.

Jak již z názvu vypovídá, účelem koordinátora je, aby v rámci výstavby koordinoval všechny účastníci tak, aby vyloučil veškerá rizika, která by mohla na staveništi nastat.³⁸ Účastníkem je v tomto případě myšlen zhotovitel (nebo také stavební podnikatel), tedy osoba, která podle živnostenského zákona disponuje živnostenským oprávněním k provádění staveb, jejich změn a odstraňování, a je tak kompetentní k provádění stavebních nebo montážních prací.³⁹ Koordinátor tak u každého zhotovitele vyhledá rizika ve vztahu k jejich vykonávané činnosti a poučí ostatní zhotovitele o všech rizicích, které by mohly ovlivnit jejich činnost.⁴⁰ Vyhledávání a vyhodnocování rizik musí být konkrétní vzhledem k vykonávané práci. Zde je možné poukázat na rozsudek NSS, kde i přesto, že zaměstnanci byli poučeni o rizicích práce ve výškách a byli vybaveni prostředky kolektivní ochrany, soud zamítl kasační stížnost proti udělení pokuty ze strany OIP ve věci vyšetřování pracovního úrazu, protože stěžovatelka nesdělila zaměstnancům konkrétní hloubku, nad níž zaměstnanci pracovali, a tak došlo k pracovnímu úrazu, kdy prostředky kolektivní ochrany nebyly dostačující, aby zabránily pádu z výšky.⁴¹ Obecným cílem koordinátora je, aby na staveništi nedošlo k žádnému úrazu.

2.1. Předpoklady udělování a získávání odborné způsobilosti

Jak již bylo zmíněno výše, koordinátora BOZP může vykonávat pouze osoba, která splní předpoklady odborné způsobilosti. Tyto předpoklady vyplývají ze zákona č. 309/2006 Sb. a tvoří je:

- a) požadavky na vzdělání,
- b) praxe v oboru a
- c) úspěšné složení zkoušky z odborné způsobilosti.⁴²

Pokud osoba splňuje všechny předpoklady, může následně vykonávat činnost koordinátora jako zaměstnanec právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby zabývající se BOZP či sám získat živnostenského oprávnění k živnosti vázané: Poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a

³⁸ Co nebo kdo je koordinátor BOZP na staveništi? *CRDR. BOZP a PO - bezpečnost práce moderně a efektivně* | *BOZP.cz* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/koordinator-bozp/>

³⁹ PATER, Jindřich. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi: MP 2.6.2 : metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Praha: Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě vydává Informační centrum ČKAIT, 2011, s. 12. Metodické pomůcky k činnosti autorizovaných osob. ISBN 978-80-86364-09-4.

⁴⁰ Co nebo kdo je koordinátor BOZP na staveništi? *CRDR. BOZP a PO - bezpečnost práce moderně a efektivně* | *BOZP.cz* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/koordinator-bozp/>

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2015, č. j. 9 As 135/2015 – 39

⁴² §10 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

ochrany zdraví při práci podle živnostenského zákona⁴³. Zákon č. 309/2006 Sb. přesnou právní formu výkonu činnosti koordinátora nijak nestanovuje.⁴⁴

2.1.1. Požadavek na vzdělání a praxi

S ohledem na upřesnění typu vzdělání koordinátorů se v prostředí koordinátorů vedou rozsáhlé diskuse. Současná právní úprava stanovuje, že koordinátor BOZP musí mít dokončené minimálně středoškolské vzdělání s maturitou v oboru s technickým zaměřením nebo vysokoškolské vzdělání technického zaměření.⁴⁵ Takto tomu ale nebylo vždy. Se zavedením funkce koordinátora do našeho právního systému stačilo mít k výkonu funkce pouze středoškolské vzdělání s maturitou.⁴⁶ V květnu roku 2016 však nabyl účinnosti zákon č. 88/2016 Sb.⁴⁷, který novelizoval zákon č. 309/2006 Sb. a přinesl zásadní změny v požadavcích na koordinátory. Zpřísněním nároků se po koordinátorech začaly požadovat předpoklady tak, jak je známe ze současné úpravy, tj. nutnost absolvovat vzdělání s technickým zaměřením, a to buď na středoškolské nebo vysokoškolské úrovni. Této novele předcházela dlouhodobě neuspokojivá situace v rámci kontrol orgánů inspekce práce a nesnižující se počet úrazů na staveništích a při provádění stavebních prací obecně.⁴⁸ Tento fakt dokazuje i statistika orgánů inspekce práce, v které bylo zjištěno, že v roce 2013: „na staveništích vzniklo cca 85 % smrtelných pracovních úrazů ze všech smrtelných pracovních úrazů.“⁴⁹ Zvýšením nároků na předpoklady odborně způsobilé osoby se měla zlepšit úroveň znalostí koordinátorů ve stavebním (resp. technickém)

⁴³ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁴⁴ PATER, Jindřich. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi: MP 2.6.2 : metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Praha: Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě vydává Informační centrum ČKAIT, 2011, s. 21. Metodické pomůcky k činnosti autorizovaných osob. ISBN 978-80-86364-09-4.

⁴⁵ §10 odst. 2 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

⁴⁶ Srov. §10 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve stavu ke dni 30.4.2016

⁴⁷ Zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. In: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. 2015 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=462&CT1=0>

⁴⁹ Tamtéž.

prostředí, zvýšit kvalita koordinační činnosti, a zároveň tím i vylepšit povědomí koordinátorů o možných trestněprávních následcích jejich nedostatečného či nesprávného fungování.⁵⁰

Tato novela však přinesla mnoho nepříjemností pro již stávající, ale i nově se připravující koordinátory. Existovalo totiž velké množství koordinátorů, kteří měli několikaletou praxi v oboru, tedy měly již načerpané bohaté znalosti ze stavebnictví, nicméně nesplňovali podmínku vzdělání technického zaměření, protože to po nich do té doby nebylo vyžadováno. Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy se k této otázce vyjádřilo a navrhlo řešení pro žadatele o zkoušku, kteří kritérium technického vzdělání nesplňují, avšak mají splněnou střední školu s maturitou (netechnického oboru). Jedná se institut zvaný „jednotlivá zkouška“⁵¹, jejímž splněním lze u osoby ověřit její znalosti v určitém vybraném oboru. Konkrétně v tomto případě by koordinátor skládal zkoušku na některé ze středních škol s technickým zaměřením.⁵² Tato zkouška však nenahrazuje složení maturitní zkoušky, nahrazuje pouze odbornou část maturity tzn., že uchazeč splněním této zkoušky vyhoví požadavku na technicky zaměřené studium. Z výše uvedeného vyplývá, že nebylo vyslyšeno proseb stávajících koordinátorů, aby požadavek na vzdělání mohl být nahrazen potvrzením o dlouholeté praxi v oboru, nicméně je opravdu nutné, aby si všichni již stávající koordinátoři své vzdělání doplnili, pokud dané předpoklady na vzdělání nesplňují.⁵³

Otázkou pak zůstává, zda je technické zaměření studia dostačující, pokud mluvíme o koordinátorovi jako koordinátorovi BOZP „na staveništi“, z čehož vyplývá, že jeho náplň práce se zaměřuje pouze a jenom na obor stavebnictví. V České republice existuje nemalé množství středních a vysokých škol se studijním oborem zaměřeným na stavebnictví a zbývá si pak posoudit otázku, zda osoba, která vystudovala gymnázium se zaměřením na chemii a přírodovědu (a tím tedy splňuje požadavek technického zaměření studia) bude mít srovnatelné znalosti jako absolvent střední průmyslové školy stavební, který se čtyři roky plně věnuje oboru stavebnictví. Dle mého názoru, by se zavedením požadavku na stavební vzdělání mnohonásobně zvýšila úroveň

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ § 113 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁵² Odpověď MPSV (Kyselová) na dotaz. Dostupné z: <https://www.pyrokontrol.cz/wordpress/wp-content/uploads/Dotaz-Valta-%C4%8Dj-123433-MPSV-VZD%C4%9AL%C3%81N%C3%8D-KOORDIN.pdf>

⁵³ SAMKOVÁ Anna a Zdeněk CAIS. Stanovisko MPSV ke splnění zákonného předpokladu vzdělání odborné způsobilosti fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a odborné způsobilosti fyzické osoby k činnostem koordinátora BOZP na staveništi. In: Český Focal Point pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: http://www.ceskyfocalpoint.cz/?page_id=188

koordinátorství a přispělo by to ke snížení úrazovosti na stavbách. Proti mému názoru by mohlo být argumentováno tím, že osoby z technického (ale nikoliv stavebního) prostředí musí pro splnění požadavků na koordinátora vykonat o dva roky delší praxi než osoby se stavebním vzděláním (k požadavku délky více níže), nicméně z mého pohledu se to jeví jako stále nedostatečné. Dovolím si říct, že je rozdíl mezi osobou, která se pohybuje ve stavební prostředí již od útlého mládí, tj. 15 let, kdy začínají žáci studovat střední školy a pak v oboru nadále pokračují a osobou, která pouze 3 roky v oboru pracuje a do té doby žádné zkušenosti se stavebním prostředím neměla.

Jedna z dalších otázek, která se v souvislosti s posuzováním vzdělávání budoucích koordinátorů objevuje je fakt, že rozhodnutí o uznání nebo neuznání vzdělání technického zaměření ověřují členové odborné zkušební komise těsně před zahájením zkoušky.⁵⁴ V tomto případě je však těžké posoudit, zda a jak jsou členové zkušební komise schopni v daný moment objektivně posoudit, jestli určité vzdělání splňuje náležitosti technického zaměření studia, když neexistuje žádný platný právní předpis, který by vymezení technického oboru řádně stanovil.⁵⁵

Druhý z požadavků na koordinátory je splnění odborné praxe v oboru. Praxe musí být v délce minimálně tří let, avšak absolventi vysoké školy stavební mají udělenou výjimku a jejich praxe postačí pouze jednoletá. Praxi v oboru zákon obecně stanovuje jako jakoukoliv činnost vykonanou při přípravě nebo realizaci staveb, a může tím být tedy celá řada různých funkcí od stavbyvedoucího přes technický dozor až po projektanta. Potvrzení praxe není možné doložit na základě čestného prohlášení. Je nutné, aby praxi potvrdil buď zaměstnavatel, anebo v případě OSVČ objednavatel služeb.⁵⁶

2.1.2. Zkouška z odborné způsobilosti

Pokud osoba splní obě výše uvedené podmínky, je oprávněna podat přihlášku ke zkoušce z odborné způsobilosti a může tak splnit další z předpokladů koordinátora, a tím je získání osvědčení o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti. Před zkouškou bude vyžadováno obě tyto skutečnosti písemně dokázat. Pokud uchazeč zkoušku již v minulosti úspěšně složil, bude každá jeho další zkouška považována za zkoušku periodickou, a to i v případě, že osvědčení dané osoby již pozbylo platnosti. V takovém případě bude ještě povinen prokázat i tuto skutečnost, a to

⁵⁴ § 6 odst. 1 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁵⁵ SAMKOVÁ, Anna. Vzdělání koordinátora BOZP na staveništi. *Bozpinfo.cz: Oborový portál pro BOZP* [online]. 21.04.2016 [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/vzdelani-koordinatora-bozp-na-stavenisti>

⁵⁶ §10 odst. 2 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

předložením původního získaného osvědčení. Splnění těchto předpokladů bude ověřeno odbornou zkušební komisí před zahájením zkoušky. Každý uchazeč o zkoušku dále musí s dostatečným předstihem⁵⁷ předložit k posouzení zpracovaný plán BOZP, který musí být před zkouškou doporučen k obhájení členem odborné zkušební komise.⁵⁸

2.1.2.1. Průběh a obsah zkoušky

Zkoušku z odborné způsobilosti k činnostem koordinátora BOZP podrobně upravuje nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti. Zkouška se skládá ze tří částí, písemné, ústní a obhajoby plánu BOZP.⁵⁹ Uchazeči musí prokázat znalosti z oblastí jako jsou práva a povinnosti základních aktérů pracovněprávních vztahů, znalost předpisů z oboru stavebnictví a technologie při provádění staveb, všeobecné zásady pro identifikaci nebezpečí a rizik, znalosti pro zpracování plánu BOZP, znalosti komunikace a dovedností při vedení seznamu smluvních vztahů.⁶⁰

V písemné části jsou ověřovány znalosti v rámci 80 nebo 40 testových otázek podle toho, zda uchazeč skládá zkoušku poprvé nebo již periodickou zkoušku. Test obsahuje čtyři okruhy, kdy každý okruh prověřuje jiné znalosti a dovednosti. Každá otázka má tři možné odpovědi, kdy pouze jedna je správná. Uchazeč musí splnit jednotlivé části testu na 80 %, celkově však nesmí splnit test na méně jak 85 %.⁶¹

Ústní část zkoušky začíná losem otázek, kdy u zkoušky je uchazeč povinen odpovědět na tři otázky, u periodické zkoušky musí být zodpovězeny otázky dvě. Dále je uchazeč povinen „identifikovat nebezpečí a závady nedostatečné koordinace na staveništi“⁶² a to pomocí konkrétní fotografie, kterou si vylosuje. Uchazeč má na přípravu svých odpovědí 15 až 20 minut času, které se nezapočítávají do celkového času zkoušky.⁶³

⁵⁷ A to nejpozději do 15 kalendářních dnů přes stanoveným termínem zkoušky dle §6 odst. 4 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti.

⁵⁸ Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁵⁹ § 7 odst. 2 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶⁰ Příloha č. 2 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶¹ Příloha č. 3 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶² Část II. přílohy 3 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶³ Část I. přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

V poslední části musí uchazeč obhájit svůj plán BOZP, který již před zkouškou prošel kontrolou člena odborné zkušební komise a byl navržen k obhajobě. V rámci hodnocení obhajoby se přihlíží ke schopnosti komunikace, schopnosti posouzení rizik a koordinace opatření, a dovednost aktivně aplikovat preventivní zásady BOZP na staveništi.⁶⁴

Celkový čas zkoušky a periodické zkoušky je stanoven na minimálních 90 minut. Zkoušení probíhá před tříčlennou odbornou komisí, která se skládá z koordinátorů s platným osvědčením a doloženou praxí.⁶⁵ Pokud uchazeč úspěšně projde všemi částmi zkoušky, je mu uděleno osvědčení o získání odborné způsobilosti, které je platné 5 let.

2.1.2.2. Akreditované společnosti

Každá fyzická nebo právnická osoba má možnost požádat o udělení akreditace pro provádění zkoušek, které potřebují koordinátoři pro výkon svého povolání. K 2. 12. 2020 bylo v České republice evidováno 11 aktivních držitelů akreditace.⁶⁶

Akreditaci uděluje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „Ministerstvo“). Předkladatel musí odevzdat projekt a určit osobu, která hlídá vypracování a dodržování projektu, jedná se o tzv. garanta projektu. V rámci projektu musí předkladatel prokázat: *„zajištění nezbytných organizačních, materiálních, technických a personálních předpokladů k řádnému ověřování odborné způsobilosti fyzických osob pro (...) činnosti koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.“*⁶⁷ Pokud Ministerstvo usoudí, že je předkladatel schopen toto zabezpečit a splní všechny požadavky, je mu rozhodnutím udělena akreditace pro provádění zkoušek.⁶⁸ Na udělení akreditace je právní nárok, pokud jsou splněny všechny potřebné podmínky.⁶⁹ Akreditace se uděluje na 3 roky a po této době může být na dalších 10 letech prodloužena.⁷⁰ Ministerstvo má pravomoc kontrolovat dodržování podmínek stanovených akreditací a to na základě zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.⁷¹ Pokud by Ministerstvo zjistilo skutečnosti, které se neslučují s pravidly stanovenými zákony a akreditací, je oprávněno akreditaci držiteli pozastavit, nebo

⁶⁴ Část II. přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶⁵ § 7 odst. 1 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶⁶ Aktuální seznam držitelů akreditace. *Český Focal Point pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci* [online]. [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: http://www.ceskyfocalpoint.cz/?page_id=167

⁶⁷ § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶⁸ § 3 a § 4 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁶⁹ § 20 odst. 3 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

⁷⁰ § 20 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

⁷¹ § 20 odst. 5 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

dokonce zrušit. Důvodem může být například hrubé porušení povinností v souvislosti s ověřováním znalostí nebo dlouhodobé neobsazení funkce odborného garanta.⁷²

Novelou z roku 2016⁷³ byla Ministerstvu udělena povinnost evidovat počet odborně způsobilých osob a informace k nim. Byla to reakce na velmi nepřehlednou situaci, kdy nebylo jasné kolik přesně koordinátorů v České republice je, a v tu dobu neexistoval žádný seznam, který by jejich působení zpřehlednil a například i ulehčil hledání odborně způsobilých osob veřejnosti.⁷⁴ Nyní je seznam odborně způsobilých osob veřejný a je možné ho najít na webových stránkách spadajících pod MPSV: www.ceskyfocalpoint.cz. Ke dni 20. listopadu 2021 je v České republice evidováno 2 140 koordinátorů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.⁷⁵

2.2. V jakých případech bude určen koordinátor BOZP?

Povinnost určit koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je udělena zadavatelům staveb, nicméně není stanovena pro všechny stavby, které jsou realizovány. Požadavek na určení koordinátora je stanoven zákonem č. 309/2006 Sb. Ve zmíněném zákoně je ukládána povinnost zadavatelům stavby stanovit koordinátora, pokud na stavbě bude působit více než jeden zhotovitel. Z hlediska posuzování se nejedná o tak náročnou část, protože je velmi málo pravděpodobné, že by existoval jeden zhotovitel, který by zrealizoval stavbu od střešních krytin po elektrické rozvody.⁷⁶ Pro úplnost je důležité uvést, že za zhotovitele je pokládán i každý „subdodavatel“ zhotovitele.⁷⁷ Můžeme tedy říct, že pokud by se na staveništi vyskytoval pouze jeden zhotovitel, který by provedl veškeré práce sám bez pomoci subdodavatelů, koordinátor být ustanoven nemusí.

⁷² §5 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

⁷³ Zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravuje zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. In: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. 2015 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=462&CT1=0>

⁷⁵ Srov. osobní údaj, ochranu osobních údajů a zpracování osobních údajů ve smyslu veřejně přístupné evidenci OZO. In: MORÁVEK, Jakub. Ochrana osobních údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů (nejen) se zaměřením na pracovněprávní vztahy. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2019. 420s. ISBN 978-80-7598-587-3

⁷⁶ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 11. ISBN 978-80-7635-038-0

⁷⁷ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 15. ISBN 978-80-7635-038-0

To ale není vše, co je nutné zhodnotit před tím, než je rozhodnuto, zda koordinátor musí být určen či nikoliv.

Zákon totiž konkrétně stanoví, v jakých dalších případech koordinátora není nutné určit. Jedná se o tři následující situace:

- a) pokud není potřeba doručit oznámení o zahájení prací oblastnímu inspektorátu práce,
- b) stavebník provádí stavbu svépomocí nebo
- c) k realizaci stavby není potřeba povolení / ohlášení.

Povinnost doručit oznámení o zahájení prací oblastnímu inspektorátu práce, je stanovena při dvou zákonem předvídaných okolnostech. Oba případy nemusí být splněny kumulativně, stačí aby nastal pouze jeden ze dvou případů.⁷⁸ První případ je pokud „*celková předpokládaná doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dnů, ve kterých budou vykonávány práce a činnosti a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den.*“⁷⁹ Druhý případ nastává pokud „*celkový plánovaný objem prací a činností během realizace díla přesáhne 500 pracovních dnů v přepočtu na jednu fyzickou osobu.*“⁸⁰ Posouzení tohoto hlediska je velmi náročné, protože osoby, podílející se na rozhodovacím procesu, musí určit jaká bude předpokládat doba realizace a kolik osob bude pro realizační fázi potřeba. A k takovému zvážení je potřeba množství znalostí, i praktických zkušeností. Při počítání množství osob je nutné započítávat i pracovníky, které na stavbu pouze dohlíží nebo kteří stavbu vedou, a to bez ohledu na to, zda se na stavbě vyskytují celý den nebo pouze hodinu. Pokud při posuzování dojde zadavatel k závěru, že stavba nebude překračovat hodnotu 500 „člověkodní“ a nebude tak potřeba určit koordinátora BOZP, se doporučuje celý rozhodovací zaznamenat v písemné formě, aby v případě kontroly bylo lépe dokazatelné, že se zadavatel nesnažil obejít zákon, ale opravdu předpokládal, že stavba se vejde do zákonem stanoveného limitu. V případě kontroly by se vycházelo z informací, které by kontrolóři získali nejčastěji ze stavebního deníku.⁸¹

Dalším kritériem pro posouzení a případně další výjimka pro určení koordinátora je situace, kdy stavebník provádí stavby, terénní úpravy, zařízení nebo udržovací práce svépomocí. Stavební

⁷⁸ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 12. ISBN 978-80-7635-038-0

⁷⁹ §15 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

⁸⁰ §15 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

⁸¹ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 12. ISBN 978-80-7635-038-0

zákon obecně stanovuje povinnost provádět stavby stavebním podnikatelem, jinak také zhotovitelem. Zákon tuto povinnost uložil hlavně z důvodu bezpečnosti při provádění staveb a bezpečnosti při jejím dalším využívání, kdy by právě bezpečnost mohla být narušena například použitím vadných či nevhodných konstrukcí nebo materiálů laikem.⁸² Nicméně u některých staveb a záměrů malých rozměrů udělil zákonodárce možnost provádět tyto záměry svépomocí. Svépomoc není v našem právním řádu definována, nicméně a contrario k výše uvedenému se bude jednat o situace, při nichž nebude uzavřena smlouva o dílo mezi stavebníkem a zhotovitelem, a bude na vlastním rozhodnutí stavebníka, jak stavbu i záměr realizuje.⁸³ Obecně jsou svépomocí možné provádět stavby, jež jsou technicky nenáročné, tj. stavby, které podle Stavebního zákona nevyžadují ani ohlášení, ani stavební povolení, případně stavby, kde postačí pouze ohlášení. Jedná se o záměry malého rozsahu, jako jsou příkladně různé stožáry, sjezdy a nájezdy na pozemní komunikace, skleníky, rodinné bázény, apod., a dále menší stavby, typicky rodinné domy, který splňují parametry (rozloha, počet podlaží, ...) stanovené zákonem⁸⁴. Nicméně i přes to, že je stavebník v těchto případech zproštěn povinností určit koordinátora, musí na stavbě zajistit osobu, jež bude kontrolovat provádění stavebních prací, jinak také nazývaná jako stavební dozor. To neplatí v případě, že sama daná osoba splňuje odbornou způsobilost. U staveb pro bydlení a také změny staveb, které jsou kulturní památkou navíc má stavebník povinnost obstarat stavbyvedoucího, který bude na stavbu dohlížet.⁸⁵

Poslední z výjimek, díky které nám zákon umožňuje vyhnout se povinnosti stanovit koordinátora jsou stavby, terénní úpravy, zařízení nebo udržovací práce, k jejichž realizaci není potřeba povolení ani ohlášení. Tyto stavby výslovně vyjmenovává Stavební zákon, a ve velké části se kryjí se záměry a stavbami, které je možné provádět svépomocí. Jedná se opět o stavby a záměry stavebně a technicky nenáročné jako jsou nejrůznější antény, oplocení, cirkusové stany, distribuční soustavy v elektroenergetice, plynárenství a podobně.⁸⁶ Pokud by stavba neměla stavební povolení, či by nebyla ohlášena, jedná se pak o případ provádění staveb „načerno“ a v takovém případě by zadavateli hrozila nejenom finanční, ale i trestněprávní sankce.⁸⁷

⁸² Stavba svépomocí z pohledu odborníků ČKAIT | ČKAIT. Hlavní strana | ČKAIT [online]. Copyright © ČKAIT 2020 [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ckait.cz/stavba-svepomoci-z-pohledu-odborniku-ckait-0>

⁸³ Stavba svépomocí z pohledu odborníků ČKAIT | ČKAIT. Hlavní strana | ČKAIT [online]. Copyright © ČKAIT 2020 [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ckait.cz/stavba-svepomoci-z-pohledu-odborniku-ckait-0>

⁸⁴ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁸⁵ §160 odst. 3,4 ve spojení s §103 a §104 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁸⁶ §103 ve spojení s § 79 odst. 2 a §80 odst. 3 písm. a) a e) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁸⁷ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 12. ISBN 978-80-7635-038-0

Otázkou zůstává, kdo může a nemůže provádět funkci koordinátora BOZP na staveništi. Před novelou v roce 2016 bylo jen velmi omezeným způsobem upraveno, kdo může takovou zastávat. Zákon pouze stanovil, že koordinátor nemůže být stejnou osobou s osobou stavbyvedoucího, tedy osobou, která odborně vede realizaci stavby.⁸⁸ Ve verzi zákona před novelou nejenom, že koordinátor nemusel mít technické nebo stavební vzdělání, nebylo ani omezeno to, že koordinátora by nemohl vykonávat přímo zhotovitel. To vedle ke značným problémům. Je velmi těžké si představit, že zaměstnanec zhotovitele se bude stavět proti svému zaměstnavateli při řešení nejrůznějších sporů, hlavně například pokud budou proti sobě stát zájmy na dodržování bezpečnosti a finanční zájmy zhotovitele.⁸⁹ Na základě této praxe bylo do právního řádu přidáno ustanovení, které zakazuje, aby koordinátora vykonával zhotovitel stavby, nebo jeho zaměstnanec. Zákaz výkonu funkce stavbyvedoucím byl nadále ponechán.

Naopak ale není zakázáno, aby koordinátora vykonával přímo zadavatel. Ve většině případů bude zadavatel právnickou osobou, a tak funkci koordinátora bude vykonávat jeho zaměstnanec. Často se tato situace vyskytuje v praxi, kdy je zadavatelem městský úřad, který umožní některému ze svých zaměstnanců složit zkoušky z odborné způsobilosti, a pak jej určí jako koordinátora BOZP na svých zakázkách. V těchto případech pak ani není nutné, aby daná osoba měla živnostenské oprávnění. Stejně tak je ale možné, aby si zadavatel stavby uzavřel s určitou fyzickou osobou dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti, na jejímž základě bude pro zadavatele fyzická osoba činnost koordinátora vykonávat. I v tomto případě tak bude vlastně koordinátora vykonávat zadavatel.⁹⁰

Pro úplnost je také důležité připomenout, že funkci koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nemůžou vykonávat odborně způsobilá osoba v prevenci rizik podle zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Ač se můžou tyto dvě způsobilosti jevit víceméně podobně, a to i z důvodu úpravy ve stejném právním předpise⁹¹, jedná se o dva naprosto odlišné pojmy. Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik (často nazývaná jako „OZO v prevenci rizik“) je fyzická osoba, která posuzuje činnosti osob

⁸⁸ §14 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve stavu ke dni 30.4.2016

⁸⁹ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 20. ISBN 978-80-7421-085-3.

⁹⁰ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 20. ISBN 978-80-7421-085-3.

⁹¹ Jedná se o zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

z hlediska jejich rizikovosti na různých pracovištích a tedy zajišťuje úkoly v prevenci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.⁹² OZO v prevenci rizik má na starosti preventivní kontroly bezpečnosti práce na pracovištích, vyhodnocování rizik BOZP, školení zaměstnanců v oblasti BOZP, zajištění potřebné dokumentace, případně vyhodnocování příčin pracovních úrazů a nemocí z povolání a podobně.⁹³ Je povinností každého zaměstnavatele, aby si zajistil odborně způsobilou osobu v prevenci rizik, případně v určitých případech si výkon této činnosti může zajistit sám svou vlastní osobou. V některých případech se pokyny OZO v prevenci rizik a koordinátora BOZP mohou prolínat, je však nutné mít na paměti, že za selhání splnit některou z povinností odpovídá každá osoba samostatně.⁹⁴

⁹² Osoba odborně způsobilá v prevenci rizik - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. Copyright © 2016 [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/osoba-odborne-zpusobila-v-prevenci-rizik>

⁹³ Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP | NSP.CZ. Národní soustava povolání [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/odborne-zpusobila-osoba-v-9969>

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. června 2019, č. j.: 5 As 222/2018 – 35

3. Povinnosti zadavatele a zhotovitele ve vztahu ke koordinátorovi BOZP

I přesto, že stěžejním tématem této diplomové práce je osoba koordinátora BOZP, pro komplexní pochopení jeho činnosti je nutné shrnout jaké povinnosti, ve vztahu ke koordinátorovi BOZP, mají také zhotovitelé a zadavatelé staveb.

3.1. Osoba zadavatele a jeho povinnosti

Zadavatelem neboli stavebníkem může být jakákoliv osoba, ať už fyzická či právnická. Ve většině případů se jedná o objednatele stavby či investora stavby, tedy osobu, která si objedná zhotovení stavby, její změnu či odstranění. Zhotovitel bude zároveň žadatelem o stavební povolení či bude osobou ohlašující provedení stavby. Pokud půjde o stavbu svépomocí, může být zadavatelem zároveň i osoba, která stavbu sama provádí.⁹⁵ Stavebník má povinnost připravit veškerou dokumentaci ke stavbě, včetně projektové dokumentace. Pokud sám není oprávněn projektovou dokumentaci zpracovat, musí si ji objednat u oprávněné osoby (projektanta) ke zpracování.⁹⁶

Jak již bylo zmíněno výše, zadavatel je povinen posoudit základní kritéria rizikovosti stavby. Může je posuzovat sám, pokud je znalý v oblasti stavebnictví, nebo je může posoudit společně například s projektantem, inženýrskou organizací apod.⁹⁷ Po jejich vyhodnocení následně zadavateli vyplynou povinnosti, které se k jeho práci a zároveň k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci vážou.

3.1.1. Určení koordinátora BOZP

Stěžejní povinností zadavatele je určení koordinátora BOZP. Zákon tuto povinnost ukládá čistě zadavateli, nicméně není vyloučeno, že by zadavatel stavby nemohl svoji povinnost převést smluvně i na jinou osobu, především zhotovitele stavby.⁹⁸ Je však nutné mít na vědomí, že Vrchní soud v Praze v jednom ze svých rozhodnutí pronesl, že: *„povinnosti dodržovat podmínky stanovené živnostenským zákonem nebo zvláštními předpisy, jejíž porušení může být stíháno*

⁹⁵ § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁹⁶ § 152 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁹⁷ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 11. ISBN 978-80-7635-038-0

⁹⁸ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 10. ISBN 978-80-87676-36-3.

*sankcí, není podnikatel zproštěn tím, že si ustanovil odpovědného zástupce*⁹⁹, čímž dal najevo, že pokud by tedy zhotovitel svou nově nabytou povinnost nesplnil, odpovídá za neurčení koordinátora stále zadavatel stavby.¹⁰⁰ Tím, že koordinátor přenesl svoji povinnost na jiného ještě není naplněna povinnost určit koordinátora. Povinnost by nenaplnil ani v případech, kdy by byl koordinátor BOZP určen pouze v oznámení o zahájení prací nebo kdy by bylo odkazováno jen na položku v rozpočtu. V minulosti bylo možné se totiž setkat se situací, kdy byl koordinátor BOZP určen v oznámení o zahájení prací, ale on sám o svém určení vůbec nevěděl.¹⁰¹ V případě, že není splněna povinnost určit koordinátora BOZP na stavbě, kde koordinátor být určen měl, dopouští se tím zadavatel přestupku dle zákona o inspekci práce, a v takovém případě mu hrozí pokuta až do výše 400 000 Kč.¹⁰²

Jestliže má zadavatel na základě zákona povinnost určit koordinátora BOZP, musí být daná osoba určena pro obě fáze, tedy jak pro fázi přípravy stavby, tak její realizaci.¹⁰³ Obě tyto fáze může a nemusí vykonávat totožná osoba.¹⁰⁴ Určení jednoho koordinátora pro obě dvě fáze může přinášet mnoho výhod, ať už v podobě ztráty nutnosti vypisovat další výběrové řízení pro fázi realizace, tak hlavně znalost projektu, stavby i osoby projektanta koordinátorem ve fázi realizace, protože se již tento koordinátor podílel na přípravě stavby ještě před její realizací. Nedochozí pak k problémům, kdy koordinátor BOZP při realizaci haní špatnou práci vykonanou jiným koordinátorem BOZP při přípravě stavby.¹⁰⁵

V souvislosti s výše zmíněným přichází na řadu otázka, k jakému okamžiku by měl být koordinátor BOZP určen. Ideálně by se mělo jednat o okamžik, který následuje ihned po zasmluvnění projektanta, kterým bude zpracována projektová dokumentace. Jenom tak lze zajistit, že projektant bude mít veškeré informace o tom, jakým způsobem bude zajišťováno BOZP na staveništi a koordinátor bude mít možnost zasahovat a ovlivňovat vytváření projektové

⁹⁹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25.11.1994 sp. zn. 6 A 211/93

¹⁰⁰ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 10. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁰¹ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 21. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹⁰² §17 odst. 1 písm. ze) a §17 odst. 2 písm.b) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce

¹⁰³ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 19. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹⁰⁴ §14 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁰⁵ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 18,19. ISBN 978-80-7421-085-3.

dokumentace.¹⁰⁶ Realita je ale odlišná od ideálního stavu a včasné určení koordinátora BOZP již pro fázi přípravy stavby bývá jeden z nejčastějších problémů při zabezpečování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dokládá to i fakt, že nejčastějším údajem, chybějícím na oznámení o zahájení prací, je právě údaj o určení koordinátora BOZP při přípravě stavby.¹⁰⁷ Koordinátoři nejsou určováni vůbec či jsou určováni až zpětně, a to téměř v 70 % všech došlých oznámení o zahájení prací.¹⁰⁸ Důvody jsou různé. Zadavatelům často chybí základní právní znalosti, a tak například vůbec neví, že mají povinnost koordinátora určit či ho uvést do oznámení. Dalším důvodem bývá fakt, že zadavatelé nepředpokládají, že jejich stavba přesáhne parametry dané zákonem tak, aby musel být pro danou stavbu koordinátor určen. V průběhu realizace stavby se ale následně ukáže, že stavba je náročnější, než bylo očekáváno, a tak určení koordinátora je potřeba, nicméně v daný moment je již na určení koordinátora pro přípravnou fázi pozdě. Dalším typickým důvodem je prostá „pohodlnost“ zadavatelů, kteří nechtějí provádět výběrové řízení jak pro fázi přípravy, tak pro fázi realizace, a spoléhají, že postačí výběrové řízení až na funkci koordinátora BOZP pro fázi realizace stavby.¹⁰⁹ Pokud koordinátor BOZP přijme svoje ustanovení do funkce koordinátora na konkrétní stavbu až v procesu realizace stavby, musí si uvědomit, že za zajištění BOZP na staveništi odpovídá zcela on sám, a to bez ohledu, že koordinátor BOZP v přípravné fázi řádně neplnil své povinnosti nebo nebyl určen vůbec.¹¹⁰

Dle zákona má zadavatel povinnost určit jednoho nebo více koordinátorů a to vzhledem „*k druhu a velikosti stavby a její náročnosti na koordinaci.*“¹¹¹ To znamená, že zadavatel musí vždy zvážit, zda vzhledem k parametrům stavby je dostačující určit pouze jednoho koordinátora nebo je nutné určit koordinátorů více. V praxi pak dochází k tomu, že jeden z koordinátorů bude určen jako koordinátor hlavní a ostatní jako jeho zástupci. Je samozřejmé, že ve stavebnictví hrají velkou roli peníze a ani pro tuto oblast to nebude jiné. Ustanovení více než jednoho koordinátora je samozřejmě finančně velmi náročné, a hlavně zadavatelé svoji zákonnou povinnost splní již

¹⁰⁶ Koordinátor BOZP - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/koordinator-bozp-faq?view=faq&catid=-2&start=10>

¹⁰⁷ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí státního úřadu inspekce práce za rok 2021, [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43684/SÚIP+souhrnná+zpráva+o+výsledcích%20kontrolních%20akcí%20za+rok+2021.pdf/2e675a7e-a0e3-cb55-7409-956628795378>

¹⁰⁸ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 11. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁰⁹ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 19,39. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹¹⁰ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 6. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹¹¹ §14 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

určením jednoho koordinátora a nic je nemotivuje k určení více koordinátorů. Neexistuje totiž výklad zákona, který by nám rozvíjel velmi obecné ustanovení, že více koordinátorů bude určeno vzhledem „*k druhu a velikosti stavby a její náročnosti na koordinaci.*“¹¹² Vzhledem k takto abstraktnímu pojetí je pro zadavatele poměrně lehké si obhájit názor, že jeden koordinátor na stavbě je dostačující. Z těchto důvodů je ustanovení více koordinátorů v praxi nepříliš viděný fenomén. Dle mého názoru by této situaci by zajisté pomohlo, pokud by byly zákonodárcem vytyčeny určité parametry stavby, které pokud by byly naplněny, nastala by zadavateli povinnost určit více než jednoho koordinátora na stavbě a nebylo by to pouze na jeho uvážení.

Pokud však zadavatel dojde k názoru, že je potřeba určit koordinátorů na jedné stavbě více, musí vymezit pravidla jejich vzájemného spolupůsobení. Vzhledem k tlaku ze strany veřejnosti byla novelou zavedena povinnost písemné formy těchto pravidel, a to z důvodu, že každý z koordinátorů dostane na starosti určitou část, kterou musí koordinovat a je nutné, aby bylo dohledatelné, který úsek koordinaci má který koordinátor na starosti.¹¹³

Po určení koordinátora, musí zadavatel poskytnout koordinátorovi součinnost a zároveň mu předat veškeré podklady, které ke stavbě má k dispozici, aby koordinátor mohl svoji funkci plnit řádně. Dále by měl zadavatel zavázat i veškeré zhotovitele vyskytující se na stavbě, aby koordinátorovi taktéž poskytovaly součinnost v průběhu stavby.¹¹⁴ Za nezajištění součinnosti zhotovitelů s koordinátorem hrozí zadavatelům staveb finanční pokuty ve výši až 400 000 korun českých, za neposkytování součinnosti přímo ze strany zadavatele jim dokonce hrozí pokuta ve výši až jednoho milionu korun českých.¹¹⁵

3.1.2. Oznámení o zahájení prací

Další z povinností, která na první pohled nemusí vypadat jako povinnost související s BOZP, přestože tomu tak je, je povinnost zadavatele doručit oznámení o zahájení prací na příslušný oblastní inspektorát práce. Obecně je zadavatel povinen doručit oznámení nejpozději 8 dní před předáním staveniště zhotoviteli. Příslušnost inspektorátu, kam je oznámení doručováno, je dána

¹¹² §14 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹¹³ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 6. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹¹⁴ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 35. ISBN 978-80-7635-038-0

¹¹⁵ § 30 odst. 1 písm. z) a ze) v souvislosti s § 30 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. č. 251/2005 Sb., o inspekcii práce

podle místa staveniště.¹¹⁶ Zadavatel má možnost podat oznámení jak v listinné, tak i v elektronické podobě.¹¹⁷ Zadavatel by si vždy měl dát pozor, aby měl doklad o doručení oznámení, případně využít datovou schránku, která je z pohledu prokazování určitě výhodnější. Při kontrole je pak pro zadavatele obecně jednodušší prokazovat řádné doručení oznámení, pokud v ruce drží doklad o doručení.

Oznámení se na inspektorát zasílá ve dvou zákonem¹¹⁸ předvídaných případech, které jsou podrobně rozebrány v [kapitole 3](#) této práce. Jedná se o případy, kdy buď práce na staveništi budou trvat déle než 30 dní a zároveň tam tyto práce bude vykonávat více než 20 osob déle než 1 den nebo celkový rozsah prací přesáhne 500 „člověkodní“.¹¹⁹ Spolu se zahájením stavby musí být oznámení o zahájení prací vyvěšeno také u vstupu na staveniště a musí tam zůstat po celou dobu provádění stavby. Tato povinnost je taktéž uložena zadavateli stavby.¹²⁰

Souvislost s BOZP nalezneme hlavně v tom, že v oznámení musí být uvedena osoba koordinátora jak pro přípravnou, tak pro realizační fázi. Další souvislost oznámení o zahájení prací s koordinátorem BOZP vězí ve faktu, že v mnoha případech, téměř až z nepochopitelných důvodů, přenáší zadavatelé povinnost doručení oznámení na koordinátory BOZP. Smluvní převádění povinnosti doručovat oznámení na inspektorát koordinátorem je nepochopitelné nejenom z důvodu, že zákon přímo ukládá povinnost zadavateli, a zadavatel také musí být na oznámení podepsán, ale také z důvodu, že většinu informací, které je potřeba do oznámení vyplnit koordinátor BOZP nemá k dispozici a musí tak o ně žádat zadavatele.¹²¹ Navíc často koordinátorovi chybí plná moc, kterou by prokázal, že byl k zaslání oznámení zmocněn.¹²² Je však nutné říci, že po právní stránce je v pořádku, pokud si zadavatel objedná zpracování oznámení o zahájení prací u koordinátora, nicméně stále se jedná o povinnost určenou zadavateli, a je tedy nutné, aby na oznámení byl podpis náležící právě zadavateli stavby.¹²³

¹¹⁶ § 15 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹¹⁷ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 13. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹¹⁸ Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹¹⁹ § 15 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 27. ISBN 978-80-7635-038-0

¹²² Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 13. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹²³ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 37. ISBN 978-80-7635-038-0

Každé oznámení má zákonem předepsané náležitosti stanovené v příloze č. 4 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb. Jedná se celkem o 12 bodů, kde jsou potřeba vyplnit informace o staveništi, zadavateli, stavbyvedoucím, zhotoviteli a dalších osobách vyskytujících se na staveništi. Zároveň bod 6. a 7. ukládá povinnost do oznámení zahrnout, jak již bylo zmíněno výše, také informace o koordinátorovi v přípravě a koordinátorovi v realizaci. Konkrétně je nutné uvést jméno, případně identifikační číslo (pokud se jedná o osobu, které IČO bylo přiděleno), sídlo nebo adresu bydliště a číslo platného osvědčení.¹²⁴ Pokud by byla koordinátorem pro jakoukoliv fázi určena právnická osoba, je nutné uvést zároveň i jméno konkrétní osoby, která bude fyzicky činnost vykonávat.¹²⁵ Zadavatel by tak měl mít dopředu zkontrolované, že koordinátor disponuje platným osvědčením, a případně, pokud mu má v průběhu realizace stavby propadnout, si pohlídat, že koordinátor své osvědčení řádně v rámci periodické zkoušky obnoví a doručí zadavateli nové platné osvědčení.¹²⁶ Z náležitostí je patrné, že inspektorát opravdu požaduje, aby v oznámení byl určen jak koordinátor pro přípravnou, tak pro realizační fázi. Pokud by nastala situace, kdy je zasíláno oznámení na inspektorát, ale není zde povinnost stanovit koordinátora BOZP, uvede se do oznámení informace, že koordinátor na tuto stavbu nebyl určen. Jak již bylo zmíněno výše, osoba koordinátora BOZP pro přípravnou fázi bývá v oznámeních nejčastěji opomíjená informace. Často to koordinátoři obcházejí tím, že bod číslo 6. a 7. spojí a uvedou jméno pouze jednoho koordinátora, který je určen pro realizační fázi, aby neupozorňovali na fakt, že byl porušen zákon neustavením koordinátora BOZP pro přípravnou fázi.¹²⁷

Jakmile dojde k jakékoliv podstatné změně informací, jež jsou uvedeny v oznámení o zahájení prací, jako je například změna osoby koordinátora BOZP, či velký posun data ukončení prací, změna zhotovitele apod., má zadavatel stavby povinnost tyto změny okamžitě promítnout do oznámení o zahájená prací. Nikde není stanoveno, že by musel aktualizované znění opakovaně zasílat na inspektorát práce, nicméně u vchodu na staveniště by měla být vyvěšena vždy aktuální verze. Zadavatel (případně koordinátor BOZP, pokud na něj byla převedena tato povinnost) by si měl dávat pozor, aby oznámení bylo opravdu vyvěšeno u vstupu, a ne až na buňce uvnitř staveniště. Nepovolaným osobám je totiž na staveniště vstup zakázán, nicméně s oznámením o zahájení prací

¹²⁴ Příloha č. 4 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

¹²⁵ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 29. ISBN 978-80-7635-038-0

¹²⁶ Tamtéž s. 15, 16.

¹²⁷ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 33. ISBN 978-80-7421-085-3.

by měl mít každý možnost se seznámit. Také je třeba pohlídat počet vstupů na stavenišť, protože pokud má stavba více vstupů, mělo by se oznámení vyskytovat u každého z nich.¹²⁸

3.1.3. Plán BOZP

Druhou nejzásadnější povinností, kterou zadavatel má, je zpracování plánu BOZP. Přesněji řečeno, zadavatel má povinnost nechat u koordinátora zpracovat plán BOZP pro danou stavbu. Před novelou v roce 2016, pokud bylo nutné zpracovat plán BOZP, ale nebylo nutné určit koordinátora BOZP, mohla zpracovat plán i jiná osoba, například projektant. Problematické však bylo, že v případě, že plán BOZP nezpracoval koordinátor, odpovídal za obsah plánu zadavatel. V takovém případě to ale pro zadavatele neznalého oblasti stavebnictví mohlo být velmi obtížné.¹²⁹ Nyní nám zákon výslovně říká, že: „plán zpracovává koordinátor“¹³⁰ a on je právě tím, kdo je odpovědný za jeho kvalitu a bezchybnost, a také jediným, kdo může plán upravovat a aktualizovat dle aktuálního vývoje stavby. Je ale nutné dát si pozor, že za dodržování plánem stanovených pravidel je odpovědný zadavatel nikoliv koordinátor.¹³¹

Zákon stanovil povinnost zadavateli zajistit plán BOZP nejenom z důvodu zajištění bezpečnosti jako takové, ale i z důvodu, že jestli existuje jedna oblast na staveništi, na které je obecná snaha co nejvíce ušetřit, je to nejčastěji oblast právě BOZP. Přitom dobře zpracovaný plán BOZP může zadavateli spíše náklady ušetřit. Už z názvu „koordinátor BOZP“ vyplývá, že jedním z jeho úkolů je koordinace navržených opatření. Pokud koordinátor tuto svou povinnost zvládne a navrhne taková řešení, která na sebe postupně navazují, a nemusí se průběžně opakovat, může to zadavateli ušetřit spoustu peněz. Příkladem může být například stavba lešení, které ve většině případů nebude využívat pouze jeden zhotovitel, ale celá řada zhotovitelů, kteří se na stavbě v rámci realizace objeví. Pokud tedy koordinátor vykoná svou práci dobře, navrhne opatření tak, aby na stavbě stálo jedno lešení po celou dobu a nemuselo se stavět pro každého zhotovitele opětovně, a tím byla ušetřena částka za jednotlivé montáže a demontáže lešení. V praxi však

¹²⁸ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 31. ISBN 978-80-7635-038-0

¹²⁹ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 24. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹³⁰ §15 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹³¹ Plán BOZP na staveništi. Obsah pro zpracování + povinnosti zadavatele. Portál o bezpečnosti práce (BOZP) a požární ochraně (PO) [online]. Copyright © 2013 [cit. 15.03.2022]. Dostupné z: <https://www.bezpecnostprace.info/koordinace-bozp/plan-bozp/>

provádění správné a efektivní koordinace dělá mnoha koordinátorům BOZP problém, protože vyžaduje mnoho praktických zkušeností a znalostí z oblasti stavebnictví.¹³²

S výše zmíněným zároveň souvisí povinnost zadavatele stanovená v § 15 odst. 3 zákona č. 309/2006 Sb., která stanoví, že zadavatel si musí zvolit zhotovitele s ohledem na požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. V praxi to znamená, že součástí projektové dokumentace, která je podkladem pro výběrové řízení zhotovitele, by měl být i zpracovaný plán BOZP. Jenom takto lze zajistit, že vybraný zhotovitel bude dodržovat všechna navržená opatření stanovené koordinátorem BOZP a zároveň nebude docházet k situacím, kdy bude později potřeba vynaložit vícenásobné náklady za neočekávané položky v návaznosti na nutnost zajištění bezpečnosti práce na staveništi.¹³³

3.2. Osoba zhotovitele a jeho povinnosti

Osobu zhotovitele můžeme dle zákona definovat jako osobu zaměstnavatele (a to jak podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu), která „*provádí stavbu nebo se na jejím provádění podílí jako zhotovitel stavebních, montážních, stavebně montážních, bouracích nebo udržovacích prací bez ohledu na jejich stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály, konstrukce, účel jejich využití a dobu jejich trvání (...) pro jinou fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu (...) na jejím pracovišti vymezeném dočasně k realizaci stavby (...)*“¹³⁴ Zjednodušeně řečeno, zhotovitel je tedy osobou, která provádí stavbu pro zadavatele. V určitých případech může být osoba zhotovitele totožná s osobou zadavatele, a to v případech, kdy zhotovitel provádí stavbu sám pro sebe.¹³⁵

Už z hlediska definice zhotovitele a z jeho funkce na stavbě vyplývá, že součinnost s koordinátorem BOZP je esenciální pro dodržování bezpečnosti na stavbě. Zhotovitel je obecně povinen poskytovat informace o bezpečnostních rizicích a poskytovat součinnost koordinátorovi BOZP. Zhotovitel má povinnost informovat koordinátora o pracovních a technologických postupech minimálně 8 dní před zahájením stavby tak, aby měl koordinátor čas se na stavbu

¹³² KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 18, 19. ISBN 978-80-7635-038-0

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ §3 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹³⁵ Zadavatel stavby a zhotovitelé na stavbě - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. [cit. 26.08.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/zadavatel-stavby-a-zhotovitele-na-stavbe>

připravit. Zároveň mu musí předávat veškeré dokumenty, které má zhotovitel ke stavbě k dispozici, aby na ně mohl koordinátor reagovat a v případě nutnosti aktualizovat plán BOZP, pokud je to potřeba. Zhotovitel by měl uposlechnout všem pokynům stanovených koordinátorem, dodržovat stanovená pravidla, plnit požadavky koordinátora, účastnit se kontrolních dnů.¹³⁶ Samozřejmostí je nejenom dodržování domluvených pravidel nebo pravidel stanovených koordinátorem, zhotovitel je také povinen dodržovat veškeré technické předpisy týkající se provozu a používání strojů na staveništi. Osoba zhotovitele dále musí zajistit odbornou a zdravotní způsobilost svých zaměstnanců, jakož i jejich školení. Jedná se jak o zaměstnance na pozicích projektování a řízení, tak převážně zaměstnance provádějící rizikové práce jako jsou práce ve výškách nad 1,5 m nebo žebříku ve výšce nad 5 m, práce mimo pevné a bezpečné podlahy a na pohyblivých pracovních plošinách a práce za použití horolezecké techniky. K tomu je také nutné školit zaměstnance odborných profesí jako jsou jeřábníci či svářeči. Ke všemu výše zmíněnému musí zhotovitel vést evidenci a pokud by se ukázalo, že některý z pracovníků není odborně nebo zdravotně způsobilý, není možné pracovníka pověřit prováděním daného úkolu.¹³⁷

¹³⁶ §16 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹³⁷ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 16,17. ISBN 978-80-87676-36-3.

4. Činnost koordinátora BOZP

Činnost koordinátora BOZP na staveništi můžeme rozdělit do dvou fází, a to do fáze přípravy stavby a fáze realizace stavby, kde se obě fáze vzájemně propojují, ale z každé fáze vyplývají pro koordinátora odlišné povinnosti. Z hlediska činnosti koordinátora jsou opravdu myšleny pouze povinnosti, současná právní úprava neukládá koordinátorům téměř žádná práva¹³⁸ (koordinátorům je pouze uděleno právo navrhnout přiměřená opatření, pokud zhotovitelé nedodrží plán BOZP nebo koordinátor přijde na jiné nedostatky v oblasti BOZP ze strany zhotovitelů¹³⁹).

Jak již bylo zmíněno výše, koordinátor BOZP pro fázi přípravy a realizace může, avšak nemusí, být jedna a ta samá osoba. Ve smlouvě však musí být vždy uvedeno, pro jakou fázi je daný koordinátor určen.

4.1. Činnosti koordinátora v přípravné fázi stavby

Koordinátor ve fázi přípravy by měl být zhotovitelem určen již v době zpracování projektové dokumentace tak, aby všechny povinnosti stanovené zákonem mohly být zcela a včas naplněny. V případě, že je určen koordinátor pozdě (často až pro fázi realizace), je vhodné přidat do smlouvy ustanovení, které chrání koordinátora, že z hlediska nedostatečné přípravy projektové dokumentace je možné, že se objeví v průběhu realizace stavby neočekávané náklady pro zajištění bezpečnosti na stavbě.¹⁴⁰

Jednou z hlavních, nikoliv však jedinou povinností, kterou koordinátor v přípravě má, je zpracování plánu BOZP. Koordinátor by měl plán zpracovat a předat zadavateli dostatečně včas ještě před výběrem zhotovitelů tak, aby byl výběr zhotovitelů možný již s ohledem na bezpečnostní podmínky stanovené v plánu BOZP. Plán by měl obsahovat všechny zákonem stanovené náležitosti, které jsou detailně rozebrány v následující kapitole. Zároveň by koordinátorem měl být předán i seznam právních předpisů vztahujících se ke stavbě; seznam rizik, které se na stavbě mohou vyskytnout a další podklady, pokud jsou potřeba pro zajištění bezpečnosti na stavbě.¹⁴¹

¹³⁸ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 71. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹³⁹ §18 odst. 2 písm. a) bod. 2 za středníkem zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁴⁰ Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 71. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹⁴¹ §18 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zpracování plánu BOZP však nemá být jediným úkolem koordinátora ve fázi přípravy stavby, i když praxe bývá často odlišná a častokrát je zhotovitelem poptáváno pouze „zpracování plánu BOZP“ nikoliv však komplexní činnost koordinátora.¹⁴² Komplexní činností koordinátora BOZP v přípravě je myšleno podávání konzultací a podnětů k bezpečnému plánování jednotlivých prací na stavbě, podávání doporučení a rad k zajištění všech požadavků bezpečné a zdraví neohrožující práci na stavbě a obecně zajištění komunikace a součinnosti s projektanty. Koordinátor je dle zákona povinen předat seznam rizik týkající se bezpečnosti a zdraví projektantovi, případně i zhotovitelům, pokud jsou již určeni. Pokud jsou určeni již zhotovitelé při přípravě plánu, má koordinátor také povinnost seznámit určené zhotovitele s plánem BOZP, nechat ho jimi odsouhlasit a podepsat. Do plánu BOZP je povinen zapracovat i udržovací práce a jejich bezpečné provedení.¹⁴³

4.2. Činnosti koordinátora v realizační fázi stavby

I přesto, že činnost koordinátora ve fázi přípravy stavby je stejně důležitá jako činnost koordinátora při realizaci, přeci jenom je realizační fázi přisuzován poměrně větší význam než fázi přípravné. Je tomu tak z důvodu, že většina případů ohrožení zdraví se vyskytuje až při samotných stavebních pracích, a ne při přípravě stavby.¹⁴⁴ Napovídá tomu i zjištění Státního úřadu inspekce práce, kdy zadavatelé staveb určují koordinátory BOZP převážně až pro realizaci stavby.¹⁴⁵

Seznam činností, které koordinátor při realizaci musí splnit, je logicky mnohem více než činností v průběhu přípravy stavby. Činnosti, ač spolu všechny souvisí a jsou vzájemně provázané, by se daly velmi obecně rozdělit na dva hlavní okruhy: součinnost a dohled.

a) Součinnost

Součinnost koordinátora s ostatními osobami na stavbě je klíčová a bez ní funkce koordinátora postrádá smysl. Jedním z hlavních aktérů v rámci spolupráce je osoba zhotovitele. Zhotovitel musí spolupracovat s koordinátorem a informovat ho o všech postupech, které na stavbě hodlá provádět

¹⁴² Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 19, 20. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁴³ §7 nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

¹⁴⁴ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 35. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁴⁵ STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. *Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí státního úřadu inspekce práce za rok 2021*, s. 52 [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43684/SUIP+souhrnná+zpráva+o+výsledcích%ADch+kontrolních%ADch+akcí%AD+za+rok+2021.pdf/2e675a7e-a0e3-cb55-7409-956628795378>

a které by měly být konkrétní k dané stavbě.¹⁴⁶ Tuto povinnost stanovuje zhotoviteli sám zákon¹⁴⁷. Už z názvu „koordinátor“ vyplývá, že funkcí koordinátora je koordinovat, a to koordinovat veškeré práce všech zhotovitelů na staveništi tak, aby bylo nalezeno ideální řešení mezi opatřeními, které je potřeba na stavbě přijmout, aby bylo zachováno zdraví a bezpečnost všech zúčastněných osob, a zároveň byly práce a postupy na staveništi rychlé a efektivní.¹⁴⁸ Koordinátor dále také pomáhá se stanovením harmonogramu prací. Koordinátor je povinen informovat zhotovitele o všech bezpečnostních a zdravotních rizicích, které se mohou během prací vyskytnout, dávat podněty a nabízet různá technická řešení a opatření k pracovním postupům, pokud jsou určité práce prováděny současně, nebo na sebe navazují a zhotovitel si o tyto opatření sám koordinátora požádá.¹⁴⁹ Mimo osobu zhotovitele, je koordinátor povinen spolupracovat s dalšími odborně způsobilými osobami na staveništi, ale i se zástupci zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce a odborovými organizacemi¹⁵⁰.¹⁵¹ K této kapitole je dobré mít na paměti, že to, že některé subjekty neposkytují koordinátorovi BOZP součinnost neznamená, že se koordinátor této povinnosti zajišťovat bezpečnost na stavbě může jen tak zprostit. S touto myšlenkou souhlasí i judikatura, kdy soud stanovil, že *„nelze tolerovat pasivní postoj subjektu, který neplní své povinnosti v návaznosti na neplnění povinností jinými subjekty, neboť jeho činnost, pokud neplní svůj účel, tím postrádá smysl.“*¹⁵²

b) Dohled

Druhý soubor činností, které má koordinátor na starosti, se týká dohledu nad bezpečností na staveništi. Koordinátor dohlíží, zda veškeré práce na stavbě probíhají bezpečně, za předem stanovených opatřeních, a zároveň je chráněno zdraví osob na staveništi. Pokud zjistí jakékoliv nedostatky v této oblasti, ať už nedodržování plánu BOZP nebo nedodržování jiných stanovených postupů, musí na dané skutečnosti upozornit zhotovitele a požadovat po něm nápravu. K tomu ho zákon opravňuje navrhnout i přeměřená opatření, nicméně koordinátor není oprávněn sám dát pokyn k zastavení prací.¹⁵³ Pokud zhotovitel neuposlechne jeho pokynům, musí o tom koordinátor

¹⁴⁶ § 16 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁴⁷ Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁴⁸ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 23. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 22.

¹⁵⁰ Zaměstnanci si mohou volit zástupce pro oblast BOZP, i když tam existuje již odborová organizace viz nálezk Ústavního soudu Pl. ÚS 83/06.

¹⁵¹ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 23. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁵² Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 1. 2017, č. j. 51 A 26/2016 – 61

¹⁵³ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 26. ISBN 978-80-87676-36-3.

informovat zadavatele, který je povinen přijmout přiměřená opatření. V nejzazším případě může koordinátor navrhnout zastavení prací právě přímo zadavateli, který pak učiní potřebné rozhodnutí, zda jsou práce opravdu nutné zastavit či nikoliv. Dodržování bezpečnosti koordinátor monitoruje na základě pravidelných prohlídek stavby, ze kterých vytváří zápisy. V případě velmi rizikových prohrěšků může zápis provést přímo do stavebního deníku, kam je oprávněn zapisovat a je to velmi doporučováno, a to hlavně z důvodu, že stavební deník slouží jako hlavní zdroj informací při případných soudních sporech. Do stavebního deníku se zároveň zaznamenávají záznamy z kontrolních dnů, které je koordinátor povinen pravidelně svolávat a vést je. Zákon nestanoví přesný počet kontrolních dnů, které musí koordinátor splnit v rámci stavby, nicméně doporučuje se minimálně jednou měsíčně až jednou týdně, dle rozsahu stavby.¹⁵⁴ Kontrolního dne by se měli účastnit všichni zástupci zhotovitelů vyskytující se v daný okamžik na staveništi tak, aby mohli probrat všechna důležitá bezpečnostní opatření a případně mohli odsouhlasit aktualizaci plánu BOZP, pokud dochází ke změnám v postupu prací či jakýmkoli jiným změnám na staveništi. Judikatura sama navrhuje, aby „koordinátor byl v oboru své činnosti aktivní a iniciativní a „myslel dopředu“.“¹⁵⁵ To zjednodušeně znamená, že koordinátoři by z vlastního posouzení stavby měli plán pravidelně uzpůsobovat aktuálním okolnostem na stavbě, a tedy plán BOZP pravidelně aktualizovat.¹⁵⁶ Koordinátor je pak povinen z těchto kontrolních dnů provést zápis k němuž by měla být přiložena prezenční listina všech zúčastněných osob s jejich podpisy. V rámci obecných prohlídek stavby koordinátor dohlíží i na zabezpečení staveniště, aby nemohlo docházet k případům vstupu na staveništi neoprávněným osobám. Pokud si to vyžádá stavební úřad, je koordinátor povinen se účastnit i kontrolní prohlídky stavby, na kterou byl přizván.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 26. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 As 77/2017-70

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 26. ISBN 978-80-87676-36-3.

5. Plán BOZP

Jak již bylo zmíněno ve stručnosti v kapitolách výše, plán BOZP je esenciální dokument staveniště, jehož hlavním smyslem je zajistit bezpečnost po celý průběh stavby. Obsahuje opatření k tomu, aby byla vyloučena, či přinejmenším eliminována všechny rizika na stavbě k zajištění bezpečnosti a zdraví osob na staveništi, ba i v jeho širším okolí. Plán zpracovává koordinátor BOZP.

5.1. Kdy je nutné zpracovat plán BOZP?

Plán BOZP není potřeba nechat zpracovat pro každou realizovanou stavbu. Z logiky věci je nutné ho zpracovat pro stavby, kde bylo nutné určit koordinátora BOZP, ale v určitých případech je nutné jeho zpracování i v případě, že nedochází k určení koordinátora BOZP. Jedná se o stavby, které splňují alespoň jednu z následujících dvou podmínek:

- a) stavba vyžaduje zaslání oznámení na inspektorát práce podle §15 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb. nebo
- b) na staveništi budou vykonávány práce, které vystavují osobu ohrožení života nebo poškození zdraví.¹⁵⁸

Jak už bylo zmíněno v [kapitole 3](#), zaslat oznámení o zahájení prací je nutné, pokud buď práce na staveništi budou trvat déle než 30 dní a zároveň tam tyto práce bude vykonávat více než 20 osob déle než 1 den nebo celkový rozsah prací přesáhne 500 „člověkodní“.¹⁵⁹ Jestliže tedy kterákoliv z těchto podmínek bude splněna, nejenom že zhotovitel má povinnost zaslat oznámení o zahájení prací na příslušný inspektorát, musí také nechat zpracovat plán BOZP.

Druhá z podmínek odkazuje na přílohu č. 5 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb. Toto nařízení upravuje bližší minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništi, a právě ve zmíněné příloze č. 5 najdeme souhrn prací, které pokud jsou vykonávány na staveništi v rámci realizace stavby, je nutné zpracovat pro stavbu plán BOZP. Jedná o se 11 druhů rizikových činností zahrnující práce ve výkopu hlubším než 5 metrů, práce s chemickými látkami a výbušninami, práce se zdroji ionizujícího záření, práce s hrozícím nebezpečím utonutí, práce ve

¹⁵⁸ §15 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁵⁹ §15 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

výškách (více než 10m), dále také různé činnosti vykonávané v okolí energetických vedení, potápěčské a studnařské práce, práce v prostředí zvýšeného tlaku vzduchu a nakonec také práce s těžkými konstrukčními díly.¹⁶⁰ Pokud bude některá z těchto činností vykonávána na staveništi, nejenom že je potřeba zpracovat plán BOZP, zadavatel má také povinnost uvést plánované provádění těchto činností do oznámení o zahájení prací. Zadavatelé se však často ohrazují, že takové informace nemají a neví, zda takové práce na stavbě budou prováděny.¹⁶¹ Nicméně tyto informace by měli být schopni získat právě od projektanta a koordinátora BOZP v přípravě, se kterými jsou smluvně zavázáni.¹⁶²

5.2. Náležitosti a obsah plánu BOZP

Obecně řečeno „v plánu musí být uvedeny základní informace o stavbě a staveništi, postupy navrhované pro jednotlivé práce a pracovní činnosti zahrnující konkrétní požadavky pro jejich bezpečné provádění, jejich předpokládané časové trvání a posloupnost nebo souběh.“¹⁶³ Plán BOZP musí být pravidelně aktualizován tak, aby vždy odpovídal stavu na staveništi.

Do novely¹⁶⁴ v roce 2016 nebylo přímo dané, jak má takový plán vypadat. V současné době však přesné náležitosti a obsah plánu najdeme v nařízení vlády č. 591/2006 Sb., konkrétně v jeho příloze č. 6. Jeho náležitosti rozdělujeme do tří oblastí. První oblastí jsou obecné informace. Každý plán musí být zpracován pro jednu konkrétní stavbu, a tak v něm musíme najít informace nejenom o dané stavbě, ale také o osobě zadavatele, osobě, která zpracovala projektovou dokumentaci ke stavbě a v neposlední řadě právě o osobě koordinátora BOZP. Z plánu BOZP musí přesně vyplývat název stavby, kde se stavba nachází, o jaký druh stavby se jedná, a zda se jedná o zcela novou stavbu, změnu stavby či je stavba odstraňována. Dále také k jakému účelu bude daná stavba sloužit, jaké jsou časové předpoklady stavby, v jakých etapách se daná stavba bude realizovat a

¹⁶⁰ Příloha č. 5 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

¹⁶¹ KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020, s. 19. ISBN 978-80-7635-038-0

¹⁶² Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014, s. 24. ISBN 978-80-7421-085-3.

¹⁶³ §15 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

¹⁶⁴ Srov. zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

jaký bude mít stavba vliv na okolní prostředí. Nedílnou součástí této úvodní části plánu BOZP je i z jakých důvodů je tento plán BOZP zpracováván včetně podkladů ke zpracování takové plánu a vše podloženo přesnými právními ustanoveními.¹⁶⁵

Další částí plánu BOZP je situační výkres širších vztahů, který je jedním ze čtyř druhů situačních výkresů (vedle katastrální, koordinačního a speciálního situačního výkresu).¹⁶⁶ Situační výkres můžeme popsat jako jakousi mapu, která detailně popisuje prostory staveniště a jeho přilehlého okolí.

Třetí část plánu BOZP tvoří již konkrétní požadavky na obsah plánu jako takového. Plán musí obsahovat seznam všech povinných dokumentů, na jejichž základě byla daná stavba povolena a zároveň informace o rozhodnutích, které byly přijaty s ohledem na bezpečné provádění stavby. Nejdůležitější částí plánu BOZP jsou však postupy a opatření, které byly navrženy a schváleny k bezpečnému provádění stavby, a jsou prováděny v souladu s ustanoveními právních předpisů, a to vzhledem ke konkrétní podmínkám stavby a všech pracích, které na stavbě budou či nebudou prováděny. Jedná se celkem o 22 oblastí přesně specifikovaných v příloze č. 6 nařízení vlády č. 591/2006 Sb. a jsou to oblasti jako osvětlení staveniště, ochranná a kontrolovaná pásma, komunikace vedoucí na staveniště a po staveništi, zednické práce, betonářské práce, montáže stropů, práce ve výškách apod.¹⁶⁷ Pokud se takovéto práce budou vyskytovat na stavbě ke které je plán BOZP zpracován, je nutné, aby koordinátor podrobně tyto činnosti, jejich bezpečné postupy provádění a opatření k zajištění jejich bezpečnosti detailně rozebral ve svém plánu, a to v konkrétní návaznosti na danou stavbu, nikoliv pouze obecným výčtem.

¹⁶⁵ Příloha č. 6 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

¹⁶⁶ Příloha č. 1 k vyhlášce č.499/2006 Sb., o dokumentaci staveb

¹⁶⁷ Příloha č. 6 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

6. Odpovědnost koordinátora

Každá osoba je odpovědná za své vlastní činy, a o to víc za svá selhání či neplnění věcí, které by měla plnit. Jinak tomu není ani u funkce koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, i přesto, že mnoho koordinátorů si svou odpovědnost neuvědomuje, a to hlavně pokud mluvíme o odpovědnosti trestněprávní.

Odpovědnost obecně je možné definovat jako ručení za něco. To, co odlišuje odpovědnost obecnou a odpovědnost právní je určitá právní povinnost, kterou osoba má a která se k odpovědnosti váže, a na základě jejího nesplnění přichází právní následky. Právní povinnosti mohou být ukládány buď přímo právními normami nebo odvozeně na základě těchto právních norem, například ve smlouvách. Rozlišujeme dva koncepty, jak lze na právní odpovědnost hledět, a to právní odpovědnost, která vzniká již když vznikne subjektu určitá povinnost, anebo právní odpovědnost, která vzniká až v okamžiku porušení právní povinnosti. Povinnost můžeme porušit buď určitým aktivním konáním (tzv. komisivním jednáním), tedy osoba se chovala, tak jak neměla, nebo naopak pasivním konáním, kdy se osoba nechovala tak, jak měla (tzv. omisivní jednání).¹⁶⁸ Subjekt pak musí nést následky svého protiprávního jednání. Důležité je také zmínit, že existují dva druhy odpovědnosti, a to odpovědnost subjektivní a odpovědnost objektivní. Subjektivní odpovědnost v sobě zahrnuje zavinění, které může být buď úmyslné nebo nedbalostní. U objektivní odpovědnosti zavinění není vyžadováno, osoba tedy odpovídá i když škodu sama nezavinila.¹⁶⁹ Můžeme tedy říci, že osoba neodpovídá za protiprávní jednání, nýbrž za protiprávní stav.¹⁷⁰

Odpovědnost koordinátora se možné rozdělit do 4 skupin: odpovědnost smluvní (tzn. odpovědnost za porušení ustanovení ve smlouvě), odpovědnost pracovněprávní (tzn. odpovědnost vyplývající z již předem existujícího pracovněprávního vztahu), odpovědnost správní (neboli také administrativní, odpovědnost za přestupek) a nakonec již zmiňovanou odpovědnost trestněprávní (odpovědnost za spáchaný trestný čin).¹⁷¹ Každý koordinátor pak odpovídá za jakoukoliv újmu,

¹⁶⁸ ŠKOP, Martin; MACHÁČ, Petr. Základy právní nauky. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. s. 163, ISBN 978-80-7357-709-4.

¹⁶⁹ ŠKOP, Martin; MACHÁČ, Petr. Základy právní nauky. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. s. 168, ISBN 978-80-7357-709-4.

¹⁷⁰ GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnícké učebnice, s. 181, ISBN 978-80-7380-838-9.

¹⁷¹ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 27. ISBN 978-80-87676-36-3.

tedy újmu na zdraví, životě či majetku, kterou způsobil v souvislosti s výkonem funkce koordinátora BOZP. Existuje však možnost, kdy se koordinátor může vyvinut, tedy zprostit se dané odpovědnosti. Tento institut se nazývá standard odborné péče a koordinátor musí prokázat, že škodě nešlo zabránit ani při vynaložení veškeré péče, kterou lze po něm požadovat. Aby koordinátor byl schopen toto prokázat, je důležité, aby byly přesně vymezeny povinnosti koordinátora BOZP na dané stavbě, co je od něj očekáváno a koordinátor by měl prohlásit, za jakých podmínkách tuto funkci přijímá a co on očekává od ostatních subjektů na stavbě.¹⁷²

6.1. Odpovědnost za nedodržení smlouvy

Každý koordinátor BOZP, který provádí pro někoho tuto funkci, musí mít uzavřenou smlouvu, a to ať už atypickou smlouvu nebo konkrétní pojmenovanou smlouvu jakou je například smlouvu o dílo, příkazní smlouva na výkon činnosti koordinátora BOZP apod.¹⁷³ Jakmile koordinátor BOZP takovou smlouvu uzavře, je povinen dostát závazkům v dané smlouvě stanovených. To znamená, že pokud smlouvu nedodrží, je za to právně odpovědný. V tomto případě se jedná o odpovědnost objektivní, kde není potřeba prokázat zavinění koordinátora, ale je nutné splnit tři základní předpoklady. Musí být porušena povinnost ze smlouvy v souvislosti s výkonem koordinátora BOZP, dále musí vzniknout újma druhé smluvní straně a musí existovat příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a danou újmu.¹⁷⁴ Koordinátor BOZP je pak povinen nahradit škodu, a to jak přímo druhé smluvní straně, tak i osobě, které měla daná povinnost sloužit k jeho prospěchu. Koordinátor BOZP se nemůže žádným způsobem této odpovědnosti předem zprostit nebo ji nijak omezit, a to ani pokud by to předem stanovil ve smlouvě.¹⁷⁵ Pro koordinátora BOZP existuje jediná možnost, jak se odpovědnosti zprostit a to prokázáním, že mu náleží liberační důvod. Nahrazovat škodu by nemusel, pokud by prokázal, že svoji povinnost nesplnil z důvodu mimořádné nepředvídatelné a nepřekonatelné překážky vzniklé nezávisle na jeho vůli.¹⁷⁶ Typickou mimořádnou nepředvídatelnou a nepřekonatelnou překážku je tzv. „vyšší moc“ jako jsou třeba živelné pohromy (záplavy apod.), které nejsou možné ničím ovlivnit. Je však nutné splnit všechny stanovené podmínky a tedy: mimořádnost, nepředvídatelnost, nepřekonatelnost a vznik nezávisle na jeho vůli. Zároveň překážka, která zabránila ve splnění

¹⁷² Tamtéž s. 28.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 29. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁷⁶ § 2913 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

nesmí vzniknout z osobních poměrů koordinátora, nesmí nastat v době, kdy už je koordinátor v prodlení, anebo kdy danou překážku musel koordinátor překonat, protože mu to tak výslovně stanovila smlouva jako jeho povinnost.¹⁷⁷

6.2. Pracovněprávní odpovědnost

Každý zaměstnaný koordinátor BOZP může za způsobení škody odpovídat také podle Zákoníku práce. Koordinátor je opět odpovědný jen za splnění určitých předpokladů, které v tomto případě znamenají způsobení škody „zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.“¹⁷⁸ Je důležité se zaměřit na spojení „při plnění pracovních úkolů“, tedy úkolů udělených zaměstnanci zaměstnavatelem, protože pokud by se jednalo o způsobení škody mimo rámec udělených pracovních úkolů, nebylo by možné pracovněprávní odpovědnost na tuto skutečnost použít. Avšak v případě způsobení škody mimo rámec pracovních úkolů by bylo možné použít odpovědnost za škodu podle občanského zákona. Jedním z předpokladů pracovněprávní odpovědnosti je také zavinění zaměstnance, které je zaměstnavatel povinen dokázat.¹⁷⁹

Vedle obecné odpovědnosti existuje v pracovním právu ještě odpovědnost za neodvrácení škody. Určitá část náhrady škody může být požadována po zaměstnanci, „který vědomě neupozornil nadřízeného vedoucího zaměstnance na škodu hrozící zaměstnavateli nebo nezakročil proti hrozící škodě, ačkoliv by tím bylo zabráněno bezprostřednímu vzniku škody.“¹⁸⁰ To nebude platit v případě, pokud zaměstnanec tento stav sám nezavinil a zachoval se v daný okamžik přiměřeně k situaci. Aby nastala v tomto případě odpovědnost za neodvrácení škody, musí se jednat minimálně o vědomou nedbalost, tedy o stav, kdy daná osoba sice nechce, aby určitý stav nastal, ale ví, že nastat může, však spoléhá na to, že se tak nestane. Vědomou nedbalost musíme odlišovat od nevědomé nedbalosti, kdy osoba ani neví, že určitý následek může nastat, ale vědět by to měla a mohla vzhledem k okolnostem. Pokud by byla škoda způsobena zaměstnancem z nevědomé nedbalosti, zaměstnanec by odpovědný podle pracovního práva nebyl.¹⁸¹

¹⁷⁷ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 28, 29. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁷⁸ §250 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

¹⁷⁹ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 30. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁸⁰ §251 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

¹⁸¹ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 30. ISBN 978-80-87676-36-3.

Pokud ke škodě přispěl i zaměstnavatel, nebude po zaměstnanci požadována celá náhrada škody, ale dojde k poměrnému snížení na základě míry zavinění zaměstnance a zaměstnavatele. Podobné nastane v případě zavinění škody více zaměstnanci, škoda bude poměrně rozdělena mezi ně tak, jak přispěli k zavinění škody. Ovšem i obecná náhrada škody je limitována a je typickým znakem pro pracovní právo. Zákoník práce umožňuje náhradu škody pouze do výše čtyřapůlnásobku průměrného měsíčního platu zaměstnance, ale to však jen v případě nedbalostního zavinění. Pokud zaměstnanec zavinil škodu úmyslně, pod vlivem alkoholických nápojů nebo návykových látek, toto ustanovení zákoníku práce se nepoužije. Navíc pokud zaměstnanec způsobil škodu úmyslně, může být po něm požadována i náhrada ušlého zisku.¹⁸² Výše náhrady škody je určována zaměstnavatelem, ale v případě soudního sporu může soud ještě částku přiměřeně snížit.¹⁸³ Pro odpovědnost za neodvrácení škody zákon ještě více omezil výši náhrady škody a stanovil, že maximálně výše je trojnásobek průměrného měsíčního platu zaměstnance.¹⁸⁴

6.3. Odpovědnost za přestupek

Přestupek a trestný čin jsou reprezentanty veřejnoprávních deliktů. Hlavní rozdíl mezi přestupkem a trestným činem je jejich závažnost. Přestupek je považován za čin nižší závažnosti než trestný čin a jeho definice říká, že se jedná o „společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“¹⁸⁵

Koordinátor BOZP může být pachatelem přestupku jak jako fyzická osoba, tak také jako právnická osoba. Za právnickou osobu vždy jedná fyzická osoba, proto aby byla za přestupek odpovědná právnická osoba, musí být porušena povinnost udělena dané právnické osobě a jednání konkrétní fyzické osoby musí být právnické osobě přiřitatelné. Správní orgán však ani nemusí zjišťovat konkrétní fyzickou osobou, pokud je zřejmé, že se jedná o činnost právě dané právnické osoby.¹⁸⁶

¹⁸² §257 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

¹⁸³ §264 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

¹⁸⁴ §258 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

¹⁸⁵ §5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

¹⁸⁶ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 31,32. ISBN 978-80-87676-36-3.

Většinu správních deliktů a přestupků, kterých se na poli pracovního práva může osoba dopustit, nalezneme v zákoně č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.¹⁸⁷ Jiný zdroj nebudeme hledat ani u koordinátora BOZP. Pokud by koordinátor BOZP vykonával svou funkci bez potřebného oprávnění, mohl by být pokutován až do výše 400 000 Kč. Pokud koordinátor neplní své povinnosti, stanovené předpisy o BOZP dostatečně, nebo je neplní vůbec, může mu být udělena pokuta až do výše 300 000 Kč. Mezi tyto povinnosti patří činnosti vztahující se přímo k jeho osobě jako povinnost vést seznam smluvních vztahů o výkonu své činnosti, všechny dokumenty vztahující se k činnosti opatřovat svým jménem a podpisem, do 15 dní oznámit veškeré změny vztahující se k jeho osobě na MPSV (ty změny, které se týkající informací uvedených v evidenci odborně způsobilých osob). Dále pak povinnosti vztahující se již k samostatné stavbě jako povinnost předat plán BOZP zhotoviteli v předstihu před výběrem zhotovitelů, předat veškeré informace o bezpečnostních a zdravotních rizicích všem dotčeným osobám jako jsou projektanti, zhotovitelé a to i v průběhu stavby při postupu prací, dále upozorňovat zhotovitele na nedodržování plánu BOZP nebo jiných požadavků na bezpečnost, požadovat po nich nápravu a v případě neprovedení nápravy informovat zadavatele o těchto případech a dále všechny další povinnosti stanovené předpisy o BOZP jako například spolupráce s dalšími odborně způsobilými osobami.

Jestliže osoby zainteresované do stavby neposkytují koordinátorovi potřebnou součinnost a mělo by to zapříčinit újmy na zdraví nebo životech osob, je potřeba aby koordinátor zadavateli oznámil, *„že nadále již nemůže plnit své úkoly, a případně, vyžaduje-li to povaha věci, učinit i další vhodná opatření k tomu, aby nedošlo k újmám na zdraví či životech osob, jichž se stavební činnost může dotknout.“*¹⁸⁸ Ve stejném smyslu se vyjádřil i Nejvyšší správní soud směrem k zaměstnavatelům jako dodavatelům určité stavby: *„jestliže má zaměstnavatel jako dodavatel určité stavby signály, že udělením pokynu svým zaměstnancům či subdodavatelům by je vystavil riziku, kterému nelze na jeho řídicí úrovni nijak efektivně předejít, pak má odmítnout takový pokyn vydat do doby, než bude riziko odstraněno (...).“*¹⁸⁹ Pokud koordinátor bude pokutován za některý z přestupků, může být přihlédnuto i ke skutečnosti, že došlo k úrazu s následkem smrti a tato skutečnost bude brána jako přitěžující.¹⁹⁰ *„Pokuta má mít jednak výchovný charakter, a jednak*

¹⁸⁷ TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce v praxi - 4. vydání komplexní průvodce řešením problémů. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 14. ISBN 978-80-271-4666-6

¹⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 As 77/2017-70

¹⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. února 2014, č. j. 6 Ads 63/2013 – 63

¹⁹⁰ Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 32. ISBN 978-80-87676-36-3

*represivní účinek. Pokuta proto musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele správního deliktu tak, aby nedošlo k opakování závadného chování.*¹⁹¹

6.4. Trestněprávní odpovědnost

Odpovědnost za trestné činy bývá často opomíjena ze strany koordinátorů. Někteří koordinátoři si často neuvědomují, kam až jejich odpovědnost může sahát, a že v nejzávažším případě by koordinátor při vážném porušení jeho povinností mohl být až odsouzen k odnětí svobody. I když je nutné, aby si koordinátoři byli o své trestní odpovědnosti vědomi, obecně je ale možné říci, že trestněprávní odpovědnost koordinátora BOZP je velmi limitována, a to nejenom z důvodu, že za bezpečnosti práce na stavbě není odpovědný na stavbě jen on sám, a zároveň u odpovědnosti za vážnější trestné činy se vyžaduje ze strany pachatele úmyslné jednání. To však ve většině případů u koordinátora BOZP nenajdeme, proto z trestněprávního hlediska by mohly být koordinátoři odpovědní „pouze“ za trestné činy z nedbalosti, hlavně obecné ohrožení z nedbalosti a usmrcení z nedbalosti.¹⁹² Aby byl koordinátor nebo kdokoliv na stavbě odpovědný za jakýkoliv trestný čin, musí být celý incident prošetřen a následně stíhán ze strany orgánů činných v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) a bude se jednat o mnohonásobně složitější proces než u udělování postihu za spáchané přestupky. Jak už bylo řečeno výše, koordinátor není jediný, kdo se stará o bezpečnost na stavbě. OČTŘ budou prošetřovat, kdo byl odpovědný za BOZP na stavbě, jestli například nebyla odpovědnost smluvně přenesena na zhotovitele a jakou roli v daném případě hrál koordinátor BOZP a jeho plnění zákonných či smluvních povinností.¹⁹³ Zároveň platí, že všechny osoby na staveništi jednají v tomto případě sami za sebe a pro toto i když bude obžalován například stavbyvedoucí, nemusí to automaticky znamenat, že obžalovaný bude i koordinátor BOZP.¹⁹⁴ Na druhou stranu ale koordinátor nemůže spoléhat na vytváření bezpečných pracovních podmínek jinými osobami a musí řádně plnit své povinnosti.

Jedním z nejznámějších případů v oblasti BOZP, který se dostal před trestní soud, je případ pádu mostu ve Vilémově z roku 2014, který v té době procházel rekonstrukcí. Při pádu mostu zemřely čtyři osoby a dva muži byli těžce zraněni.¹⁹⁵ Za tuto tragickou nehodu bylo obviněno celkem deset osob, mezi nimi i koordinátor BOZP. V daném případě došlo ke špatné koordinaci

¹⁹¹ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. srpna 2012, č. j. 78 Ad 5/2011 – 47

¹⁹² Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020, s. 34. ISBN 978-80-87676-36-3.

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 33.

¹⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. února 2019, č. j. 10 As 144/2018 – 65.

ze strany koordinátora BOZP, kdy současně na staveništi probíhaly práce dvou zhotovitelů. Jeden ze zhotovitelů prováděl práce na mostě, druhý ze zhotovitelů prováděl práce pod mostem. Trestní řízení proti koordinátorce bylo zastaveno z důvodu potrestání koordinátorky v té samé věci ve správním řízení. Soud k této věci stanovil, že koordinátor musí vyžadovat součinnost osob na stavbě a musí být zároveň ve své práci aktivní a iniciativní.¹⁹⁶ Tato tragická událost ukazuje, jak je funkce koordinátora BOZP na staveništi podstatná a je nutné, aby koordinátor své povinnosti plnil řádně. Není vyžadováno, aby koordinátor se vyskytoval na staveništi každý den, musí ale proaktivně stavbu monitorovat po celou dobu a v důležitých, organizačně náročných momentech stavby, byl na staveništi přítomen, prováděl řádnou koordinaci prací a aktualizoval plán podle potřeb staveniště.

¹⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 As 77/2017-70

7. Bezpečnost práce a Spojené arabské emiráty

7.1. Obecně k právu Spojených arabských emirátů

Spojené arabské emiráty (dále jen jako „SAE“), někdy nazývané krátce jako „Emiráty“, jsou konstituční monarchií nacházející se na Blízkém východě. SAE jsou tvořeny sedmi autonomními emiráty (Abu Dhabi, Dubaj, Sharjah, Ajman, Umm Al Quwain, Fujairah a Ras Al Khaimah)¹⁹⁷. Vzhledem k tomu, že má každý z emirátů vlastní vládu a je jim tak ponechána částečná samostatnost, právní systém SAE je od toho odvíjen a je tvořen na základě dualistického principu. Federální právo se vztahuje na všech 7 emirátů a každý z emirátů je pak oprávněn vydávat vlastní zákony, které mají působnost pouze na území daného emirátů.¹⁹⁸

Ve Spojených arabských emirátech je islám je uznán jako oficiální náboženství státu a je také považován za hlavní pramen práva nazývaný jako právo Šaría. Právo Šaría své zásady odvozuje hlavně z Koránu jako hlavního náboženského textu islámu a Hadísů, tedy výpovědích o činech a skutcích islámského proroka Mohameda. Právo Šaría je považované muslimy za právo pocházející od Boha, tedy právo věčné a nezměnitelné. Nejedná se pouze o právo takové, jak je právo vnímáno západní společností, pro muslimy je právo Šaría souborem pravidel pro žití. Slovo Šaría je z arabštiny překládáno jako *vyšlapaná stezka, po níž je třeba kráčet*.¹⁹⁹

Ačkoli principy práva šaría ovlivňují trestní a občanské právo, přímý vliv práva Šaría v SAE je spatřován především v oblastech rodinného práva, rozvodu nebo dědictví. Vedle práva Šaría je právní systém SAE založen na kontinentálním principu ovlivněným hlavně egyptským a francouzským právem. Obecně je tak možné říct, že je právo v Emirátech kombinací islámského práva a evropského kontinentálního práva, tj. práva, kde hlavním pramenem je zákon.²⁰⁰ Je také nutné zmínit, že ve Spojených arabských emirátech najdeme velké množství tzv. „svobodných zón/mimocelní zóny“. Svobodné zóny jsou definovány jako část území státu, kde je jakékoli dovezené zboží považováno za zboží mimo celní území ve vztahu k dovozním clům a daním.²⁰¹

¹⁹⁷ Článek č. 1 Ústavy Spojených arabských emirátů z roku 1971

¹⁹⁸ BARBOUR EHS. *United Arab Emirates Health and Safety Legislation*, s. 2 [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.barbour-ehs.com/wp-content/uploads/2019/12/UAE-TG.pdf>

¹⁹⁹ POTMĚŠIL, Jan. *Šaría: úvod do islámského práva*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0.

²⁰⁰ BARBOUR EHS. *United Arab Emirates Health and Safety Legislation*, s. 2 [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.barbour-ehs.com/wp-content/uploads/2019/12/UAE-TG.pdf>

²⁰¹ Protokol o změně Mezinárodní úmluvy o zjednodušení a sladění celních režimů (revidovaná Kjótská úmluva) ze dne 3. února 2006

Jde o oblasti, kde je snaha přispět k rozvoji mezinárodního obchodu a tyto oblasti podléhají (mimo federálních zákonů) také místních předpisům dané svobodné zóny.

7.2. Pracovní právo a bezpečnost a ochrana zdraví při práci v SAE

Pracovní právo SAE bylo od roku 1980 primárně upraveno Federálním zákonem č. 8, o úpravě pracovních vztahů. Tento zákon se vztahoval na všechna pracoviště na území Emirátů a na všechny zaměstnance pracující v SAE bez ohledu na jejich státní příslušnost. Dne 2. února 2022 byl tento zákon nahrazen novým zákonem č. 33, o úpravě pracovních poměrů z roku 2021, označovaným jako Zákoník práce Spojených arabských emirátů (dále jen jako „zákoník práce“).²⁰² Tento zákon byl vydán převážně z důvodu velkého rozvoje Spojených arabských emirátů v průběhu posledních let s čímž byla spojena potřeba reagovat na nové trendy trhu práce. Stejně jako předešlý federální zákoník práce, i nový zákoník práce se vztahuje na všechny zaměstnance bez ohledu na jejich státní příslušnost, avšak velkým rozdílem je, že se zaměřuje pouze a výhradně na soukromý sektor. Znamená to tedy, že se zákon nevztahuje na zaměstnance vládních subjektů, a to jak na federální, tak místní úrovni, ale také se nevztahuje na příslušníky ozbrojených sil, policejních a bezpečnostních služeb.²⁰³ Nový pracovní zákon chrání lépe práva jak zaměstnanců, tak zaměstnavatelů a upravuje mnoho oblastí, které do teď nebyly předešlým Federálním zákoníkem práce upraveny vůbec nebo byly upraveny jen velmi okrajově. Nový zákoník práce umožňuje zavést zkrácený úvazek nebo jiné flexibilní pracovní podmínky, které do teď nebyly možné. Dále prosazuje významné změny, co se týče nároků na dovolenou, antidiskriminačních ustanovení, ukončení pracovního poměru, konkurenčních doložek v pracovních smlouvách nebo také nově zakazuje pracovní smlouvy na dobu neurčitou a zavádí povinnost převést všechny pracovní smlouvy na dobu určitou, a to s platností nejdéle na tři roky.²⁰⁴ Tento zákon upravuje bezpečnost a ochranu zdraví pouze velmi okrajově. Zákon stanovuje, že každý zaměstnavatel je obecně povinen poskytovat bezpečné a vhodné pracovního prostředí pro své zaměstnance, dále je povinen poskytnout zaměstnancům nezbytné prostředky prevence tak, aby byli ochráněni před riziky nemocí z povolání a pracovních úrazů, pravidelně zajišťovat potřebná školení a splňovat veškeré předpisy týkající se BOZP.²⁰⁵

²⁰² Federální zákon č. 33, o úpravě pracovních poměrů z roku 2021 (Federal Decree Law No. 33 of 2021 regarding the regulation of employment relationships)

²⁰³ The new UAE Labor Law - KPMG United Arab Emirates. [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://home.kpmg/ae/en/home/insights/2022/06/the-new-uae-labor-law.html>

²⁰⁴ The new UAE Labor Law - KPMG United Arab Emirates. [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://home.kpmg/ae/en/home/insights/2022/06/the-new-uae-labor-law.html>

²⁰⁵ Článek č. 13 federálního zákona č. 33, o úpravě pracovních poměrů z roku 2021

BOZP je pak více upraveno usnesením vlády č. 1 z roku 2022, které provádí nový zákoník práce. Toto usnesení dává zaměstnavatelům detailnější pokyny k zajištění BOZP, ale stále se jedná o velmi obecná ustanovení jako například povinnost informovat zaměstnance o rizicích, povinnost zajistit jim ochranné pracovní prostředky, zajistit prostředky první pomoci na pracovišti, vyvěsit na pracovišti technické značky a jiné informativní tabule, a to jak v arabštině, tak i v jiném jazyce, jestliže vzhledem ke státní příslušnosti velké většiny zaměstnanců se to zdá jako vhodné apod.²⁰⁶ Toto prováděcí usnesení vlády také stanoví Ministerstvo lidských zdrojů jako ústřední orgán v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jedná se o orgán pověřený dohledem nad dodržováním zákonů o BOZP a je oprávněno provádět kontroly, inspekce, ukládat pokuty a požadovat nápravu závadného stavu v oblasti BOZP.²⁰⁷

Nejdůležitějším federálním právním dokumentem ve vztahu k BOZP a koordinátorovi BOZP na staveništi je vyhláška Ministerstva lidských zdrojů č. 44 z roku 2022 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a poskytování ubytování, která byla vydána na základě nového zákoníku práce. Jedná se o novou vyhlášku přinášející zajímavé novinky do oblasti BOZP ve Spojených arabských emirátech. Vyhláška mimo jiné stanoví, že v podnicích s více než 50 pracovníky, kde je měsíční mzda pracovníka nižší než 1 500 AED (v přepočtu přibližně 10 000 Kč²⁰⁸), musí zaměstnavatel poskytnout svým zaměstnancům ubytování, které splňuje požadavky stanovené Ministerstvem lidským zdrojů.²⁰⁹ Vzhledem k velmi vysokým teplotám v letních obdobích ve Spojených arabských emirátech, bylo vyhláškou stanoveno také velmi neobvyklé, avšak zásadní ustanovení, které říká, že v období od 15. června do 15. září je v době od 12:30 do 15:00 zakázáno pracovníkům pracovat venku na přímém slunci.²¹⁰ Toto ustanovení je klíčové právě hlavně pro pracovníky na stavbách.

Nejdůležitější ustanovení této vyhlášky z hlediska tématu této diplomové práce je však článek 2, který říká, že veškeré průmyslové podniky a veškeré stavební společnosti se 100 nebo více zaměstnanci mají povinnost zajistit na pracovišti osobu „inspektora“ bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „inspektor BOZP“) a tím zajistit, že zaměstnanci budou chráněni před riziky,

²⁰⁶ Článek č. 22 Bezpečnost, ochrana a zdravotní péče o pracovníky usnesení vlády č. 1 z roku 2022 (Cabinet resolution no. (1) of 2022 on the implementation of federal decree-law no. (33) of 2021 regarding the regulation of labour relations)

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ Kurz ke dni 12. srpna 2022.

²⁰⁹ Článek č. 4 vyhlášky Ministerstva lidských zdrojů č. 44 z roku 2022 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a poskytování ubytování (Ministerial Resolution No. (44) of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

²¹⁰ Článek č. 3 vyhlášky Ministerstva lidských zdrojů č. 44 z roku 2022 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a poskytování ubytování (Ministerial Resolution No. (44) of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

keré se mohou na pracovišti (hlavně na staveništi) vyskytnout.²¹¹ Z hlediska pracovních úkolů a také oblasti, v které se inspektoři BOZP pohybují (nejenom stavenišť, ale také všechny průmyslové podniky) můžeme pozici „Inspektora BOZP“ na území Spojených arabských emirátů přirovnat spíše k české kombinaci odborně způsobilé osoby v oblasti prevenci rizik a koordinátora BOZP, tak jsou známy v České republice. Osobu koordinátora BOZP, tak jak je upravena v českém právní řádu, v právním řádu SAE na federální úrovni nenajdeme, ale pozice inspektora BOZP má k této funkci nejbliže. Osoba inspektora BOZP je právně definována jako kvalifikovaná a kompetentní osoba jmenovaná danou společností za účelem monitorování a kontroly rizik a nebezpečí na pracovišti, vytváření plánů a zásad BOZP, vyšetřování incidentů a monitorování všech aktivit s cílem snížit rizika a zlepšit postupy bezpečnosti na pracovišti.²¹²

K provedení výše zmíněné vyhlášky byl vydán správní akt č. 28 z roku 2022, který detailně rozebírá povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů ve vztahu k inspektorovi BOZP; rizika, ke kterým musí zaměstnavatel přijmout potřebná opatření a povinnosti koordinátora BOZP. Článek 4 odst. 1. rozebírá konkrétní rizika na staveništi a opatření k nim přijatá a to například, že montáž a demontáž lešení musí být prováděna kvalifikovanou osobou, lešení a plošiny by měly mít přiměřenou šířku a pokud jsou ve výšce 8 metrů nad zemí musí být opatřeny zábradlím a pracovníci musí být připoutáni, aby se snížilo riziko pádu. Lešení musí být bezpečně ukotveno nebo připevněno k budově nebo konstrukci, světlíky a otevřené otvory musí být zakryty odpovídajícími ochrannými prostředky nebo sítěmi, aby se zabránilo pádu materiálů nebo osob apod.²¹³

Dle výše zmíněného správního aktu je inspektor BOZP vybrán zaměstnavatelem a musí se jednat o inspektora BOZP, který má buď inženýrské vzdělání nebo je absolventem institutu BOZP a zároveň musí mít certifikovaný diplom.²¹⁴ Povinnosti inspektora BOZP jsou rozděleny do 4 základních okruhů:

²¹¹ Článek č. 2 vyhlášky Ministerstva lidských zdrojů č. 44 z roku 2022 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a poskytování ubytování (Ministerial Resolution No. (44) of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

²¹² Článek č. 1 správního rozhodnutí č. 11 z roku 2022 týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního ubytování. (Administrative Resolution No. 11 of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

²¹³ Článek 4. odst. 1 správního rozhodnutí č. 11 z roku 2022 týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního ubytování. (Administrative Resolution No. 11 of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

²¹⁴ Článek 10 odst. 1 správního rozhodnutí č. 11 z roku 2022 týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního ubytování. (Administrative Resolution No. 11 of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

- 1) Plánování: inspektor BOZP je povinen stanovit cíle BOZP na pracovišti, vypracovat plán BOZP, naplánovat kontroly a školení pracovníků.
- 2) Realizace a dohled: inspektor BOZP je povinen dohlížet na plnění pokynů a požadavků BOZP na pracovištích, provádět kontroly, implementovat preventivní opatření.
- 3) Šetření a řádná dokumentace: inspektor BOZP je povinen prošetřit veškeré úrazy a incidenty, které se na pracovišti mohou vyskytnout. Je povinen připravit o nich záznamy, nahlásit je na Ministerstvo lidských zdrojů a veškerou dokumentaci řádně uchovávat.
- 4) Rozvoj: inspektor BOZP se neustále snaží vzdělávat, a to nejenom sebe, ale pravidelně poskytuje školení také pro pracovníky na pracovišti, přijímá podněty pracovníku ke zlepšení BOZP a v případě úrazů či nehod na pracovišti navrhuje taková zlepšení, aby se daná situace neopakovala.²¹⁵

Jak už bylo zmíněno výše, na federální úrovni je bezpečnost a ochrana zdraví při práci upravena spíše obecně. Detailnější úpravu si pak vydává každý jednotlivý emirát v rámci místní samosprávy, a to hlavně s ohledem na bezpečnost práce na staveništi. Místní samosprávy jsou totiž pověřeny dohledem nad bezpečností staveb (a staveb obecně) na jejich území, a tak si každý z emirátů různé stavební předpisy, které se mimo jiné zabývají právě bezpečností staveb a požární ochranou. I přesto, že jsou tyto předpisy vydávány v rámci jednotlivých místních samospráv, snaží se o zavádění společných pravidel, kterými se řídí všechny stavební činnosti v SAE a jejich cílem je tak zlepšit obecně stavební normy pro stavby a staveniště po celých Spojených arabských emirátech. Rozdíly v jednotlivých kodexech však najdeme už jednom z důvodu, že Spojené arabské emiráty prošly od svého vzniku neuvěřitelným rozvojem, který se ale velmi odlišuje v každém emirátu. Z hlediska rozvoje zažila největší rozkvět Dubaj, hned za ní pak Abu Dhabí. Z Dubaje se během několika let stalo nejrychleji rozvíjející se město na světě. V roce 1950 měla Dubaj kolem 20 tisíc obyvatel, během následujících 70 let město zaznamenalo růst o více než 165násobek na dnešních 3,5 milionu obyvatel²¹⁶ a to se sebou přineslo neuvěřitelný rozmach v oblasti stavebnictví, a tak samozřejmě i nejvíce propracované stavební kodexy je možné nalézt právě v Dubaji.

²¹⁵ Článek 10. správního rozhodnutí č. 11 z roku 2022 týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního ubytování. (Administrative Resolution No. 11 of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

²¹⁶ 3 478 300 obyvatel k 31.12.2021, zdroj: Dubai statistics center: <https://www.dsc.gov.ae/en-us/Themes/Pages/Population-and-Vital-Statistics.aspx?Theme=42>

K bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na staveništi vydala Dubajská samospráva Kodex stavební bezpečnosti, který specifikuje odpovědnost jednotlivých osob na staveništi vzhledem k BOZP a pracovní podmínky pro zachování BOZP na staveništních. Dle tohoto kodexu, ale i obecně na území SAE, je projektant a zhotovitel odpovědný za provádění a bezpečnost všech stavebních prací, nesou také odpovědnost za zaměstnance a všechny osoby na staveništi. Zároveň společně odpovídají i za dodržení všech předpisů, zákonů, ale i všech technických a organizačních postupů a metod.²¹⁷ Nejvyšší soud Spojených arabských emirátů však k výše zmíněnému prohlásil, že pokud je projektant smluvně zavázán jen ke zpracování návrhu stavby, je odpovědný pouze za následky vyplývající z tohoto návrhu.²¹⁸ Zhotovitel je povinen dodržovat veškeré předpisy vztahující se k ochraně BOZP a zajistit bezpečné pracovní prostředí pro své zaměstnance. Zhotovitel je dále povinen vypracovat Plán BOZP, kde jedna kopie musí být vždy přítomna na staveništi. Plán BOZP musí obsahovat všechny činnosti a jejich opatření tak, aby byla zachována bezpečnost na stavbě. Plán musí dále obsahovat plán školení, nezbytné ochranné pracovní prostředky, posouzení rizik, postupy v případě úrazů a nehod na staveništi. Tento plán musí být předložen ke schválení projektantovi. Plán je nutné aktualizovat podle etap stavby a navržených změn prací.²¹⁹ Projektant, mimo schválení plánu BOZP je povinen již ve svém projektu navrhnout bezpečnostní postupy k pracím, které dle projektu budou prováděny na stavbě, zároveň již při vytváření projektu musí zvážit veškeré návrhy tak, aby bylo upřednostněno zdraví všech pracovníků, ale i zachování bezpečnosti pro okolní prostředí a okolní stavby. Projektant je povinen mít pravidelné schůzky se zhotovitelem ohledně bezpečnost a ochrany zdraví na staveništi, a to nejméně každých 15 dní. Dále je projektant povinen jmenovat tzv. „bezpečnostní personál“.²²⁰ Jedná se o tři funkce, seřazené dle seniority: a) nadřízený bezpečnostní technik b) bezpečnostní technik a c) bezpečnostní dozor (všechny funkce společně dále jako „bezpečnostní personál“).²²¹ Jednotlivé funkce se vzájemně odlišují převážně v požadavcích na ně. Odlišují se vzděláním a také jak dlouhá je jejich praxe. Nadřízený bezpečnostní technik musí splňovat vysokoškolské vzdělání v oblasti bezpečnosti, architektury či stavebního inženýrství a minimálně 5 let specializační praxe v oblasti stavebnictví.²²² Bezpečnostní technik musí ukončené středoškolské vzdělání s diplomem

²¹⁷ Bod 2.1. Kodexu stavební bezpečnosti Dubajské samosprávy (Code of construction - safety practice, Dubai municipality)

²¹⁸ Rozhodnutí Nejvyššího federálního soudu Spojených arabských emirátů č. 416 soudního roku 27 ze dne 21.10.2016 (Federal Supreme Court – Civil and Commercial Judgments. Appeal No. 416 of judicial year 27 dated 31/10/2006)

²¹⁹ Tamtéž, bod 2.3.

²²⁰ Tamtéž, bod 2.2.

²²¹ Tamtéž, bod 2.8.

²²² Tamtéž, bod 2.10.

a minimálně 3 roky praxe²²³ a bezpečnostní dozor musí mít středoškolské vzdělání nebo být vyučen v technickém oboru a mít minimálně dvou letou praxi v oblasti stavebnictví.²²⁴Všechny tři funkce musí nejprve získat osvědčení v oblasti BOZP vydávané kvalifikovanou společností akreditovanou Dubajskou místní samosprávou. Počet těchto zaměstnanců závisí na počtu zaměstnanců v jednom pracovní dnu a na rozloze stavby.²²⁵ Dále rozlišujeme bezpečnostní personál na personál jmenovaný projektantem a personál jmenovaný zhotovitel a dále personál v průběhu získávání licence ke stavbě a personál v průběhu stavby (tzn. bezpečnostní personál v přípravě a realizaci stavby). Hlavní povinností bezpečnostního personálu je zajistit projektantovi a zhotoviteli technickou a konzultační podporu, zajistit dozor BOZP na staveništi dle všech závazných právních předpisů a dále dohlížet nad řádným dodržováním plánu BOZP všemi zúčastněnými osobami na staveništi. Dále také připravit harmonogramy a plány pravidelných kontrol BOZP, včetně technických kontrol všech zařízení, strojů a pomůcek používaných na staveništi (včetně jeřábů, lešení apod.). Dále má bezpečnostní personál zajistit pravidelná školení zaměstnanců, řešit pracovní úrazy a nahlašovat tyto úrazy nebo jiné nehody příslušným orgánům, poskytování první pomoci a vést evidenci o všech těchto nehodách a pracovních úrazech.²²⁶

²²³ Tamtéž, bod 2.11.

²²⁴ Tamtéž bod 2.12.

²²⁵ Tamtéž bod 2.13.

²²⁶ Bod 2.9. Kodexu stavební bezpečnosti Dubajské samosprávy (Code of construction - safety practice, Dubai municipality)

Závěr

Cílem této práce bylo shrnout celou problematiku funkce koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi do jednoho dokumentu. Dané téma jsem si vybrala z důvodu jeho zajímavosti a poměrně malému počtu publikací shrnující celistvě tuto oblast. Díky své více jak tříleté zkušenosti z pozice tajemníka zkoušek k činnostem koordinátora BOZP na staveništi jsem načerpala mnoho informací a poznatků (a to nejenom od samotných koordinátorů, ale i při komunikaci s Ministerstvem práce a sociálních věcí), které mi velmi pomohly se zpracováním této práce. Samotná práce mi přinesla lepší porozumění daného tématu a detailnější informace nejenom o funkci koordinátora BOZP, ale i o dalších osobách na staveništi, které k zajištění bezpečnosti na stavbách přispívají.

V průběhu práce byly vyzdvíženy i některé problematické či neúplné úpravy týkající se funkce koordinátora. Na začátku práce jsem rozebrala předpoklady, za jakých se osoba může stát koordinátorem BOZP, kdy jedním z předpokladů je požadavek na vzdělání koordinátorů. Od vzniku funkce koordinátora tento požadavek prošel již svým vývojem, kdy s příchodem funkce koordinátora do našeho právního systému postačilo mít pouze středoškolské vzdělání s maturitou, nyní je stanoven požadavek na středoškolské či vysokoškolské vzdělání technického zaměření. Zde se *de lege ferenda* nabízí možnost zpřísnit požadavek na středoškolské či vysokoškolské vzdělání stavebního zaměření, aby odbornost koordinátorů byla co nejvíce přizpůsobena jejich pracovnímu prostředí, tedy staveništi.

Druhý z návrhů *de lege ferenda* se týká počtu koordinátorů na staveništi. Na každé stavbě je kladen důraz na finanční stránku stavby, a proto, i když si žádá rozsah stavby určení více koordinátorů, bývá velmi často ustanoven do funkce pouze jeden koordinátor z důvodu úspory nákladů. Pokud by však existovalo ustanovení, které by stanovilo přesné parametry stavby pro určení více než jednoho koordinátora, přineslo by to zajisté zvýšení kvality bezpečnosti práce na staveništi. Porovnání můžeme nalézt v poslední části této práce, v které jsem čtenářům nabídla možnost se seznámit s pojetím bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve Spojených arabských emirátech. Nejvíce jsem se v této kapitola věnovala úpravě v emirátu Dubaj, jakožto nejvýznamnějšímu emirátu Spojených arabských emirátů. Právě místní samospráva v Dubaji má podrobně upraveno, kolik koordinátorů je na stavbě potřeba vzhledem k velikosti stavby a zároveň rozlišuje funkci koordinátora na tři pozice na základě seniority (ale i vzdělání) daných koordinátorů. Vzhledem k rozsahu práce nebylo možné pokrýt podrobnou úpravu BOZP ve

Spojených arabských emirátech, ale snažila jsme se vyzdvihnout hlavní body týkající se bezpečnosti práce a jejich nejnovějších aktualit.

Byla bych ráda, pokud by tato práce sloužila nejenom odborníkům v oblasti BOZP na staveništi, ale i osobám uvažujícím nad funkcí koordinátora jako jakýsi průvodní dokument či obecně koordinátorům pro ucelení informací o jejich funkci a odpovědnosti na stavbách.

Závěrem lze shrnout, že i když se BOZP pro některé stále může zdát podřadné, či ne tak podstatné téma, statistika úrazů uvedená již v úvodu této práce napovídá, že je velmi důležité se tímto tématem zabývat a klást na něj důraz. Modernizace v oblasti stavebnictví, nové technologie a složitější postupy si vyžadují pravidelné aktualizace právních předpisů, a proto je nutné být aktivní a v problematice BOZ se nepřetržitě vzdělávat.

Seznam zkratk

| | |
|-------------|---------------------------------------|
| BOZ | Bezpečnost a ochrana zdraví |
| BOZP | Bezpečnost a ochrana zdraví při práci |
| ČR | Česká republika |
| OČTŘ | Orgány činné v trestním řízení |
| OZO | Odborně způsobilá osoba |
| NSS | Nejvyšší správní soud |
| SAE | Spojené arabské emiráty |

Seznam použitých zdrojů a literatury

1. Monografie

BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-667-8.

GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7380-838-9.

JANÁKOVÁ, Anna. Minimum z BOZP. Praha: Verlag Dashöfer, 2018. ISBN 978-80-87963-58-6.

KÁPL, Václav. Zadavatelé staveb a bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Verlag Dashöfer, 2020. ISBN 978-80-7635-038-0

MORÁVEK, Jakub. Ochrana osobních údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů (nejen) se zaměřením na pracovněprávní vztahy. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-587-3

NEUGEBAUER, Tomáš. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-106-4.

PATER, Jindřich. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi: MP 2.6.2 : metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Praha: Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě vydává Informační centrum ČKAIT, 2011. Metodické pomůcky k činnosti autorizovaných osob. ISBN 978-80-86364-09-4.

POTMĚŠIL, Jan. Šaria: úvod do islámského práva. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0.

ŠKOP, Martin; MACHÁČ, Petr. Základy právní nauky. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-709-4.

TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce v praxi - 4. vydání komplexní průvodce řešením problémů. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-4666-6.

TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce – 2020 – s výkladem. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-1473-3.

TOMŠEJ, Jakub. Zákoník práce – 2022 – s výkladem. Praha: Grada Publishing 2022. ISBN 978-80-271-4661-1.

2. Odborné publikace

Bezpečnost práce ve stavebnictví. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2014. ISBN 978-80-7421-085-3.

JAREŠ, Jaromír a Michal NOVÁK. Uplatňování českých technických norem: Sborníky technické harmonizace. ÚNMZ, [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: http://www.unmz.cz/sborniky_th/sb3/uplatnovani_ctn.pdf

Odpovědnost koordinátora BOZP na staveništi za zajištění bezúrazového prostředí: právní limity. [Praha]: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2020. ISBN 978-80-87676-36-3.

3. Seznam použitých internetových zdrojů

Aktuální seznam držitelů akreditace. Český Focal Point pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: http://www.ceskyfocalpoint.cz/?page_id=167

BARBOUR EHS. United Arab Emirates Health and Safety Legislation, [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.barbour-ehs.com/wp-content/uploads/2019/12/UAE-TG.pdf>

Co nebo kdo je koordinátor BOZP na staveništi? CRDR. BOZP a PO - bezpečnost práce moderně a efektivně | BOZP.cz [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/koordinátor-bozp/>

Důvodová zpráva k zákonu č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. In: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1155&CT1=0>

Důvodová zpráva k zákonu č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. In: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=462&CT1=0>

Koordinátor BOZP - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/koordinátor-bozp-faq?view=faq&catid=-2&start=10>

Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP | NSP.CZ. Národní soustava povolání [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/odborne-zpusobila-osoba-v-9969>

Osoba odborně způsobilá v prevenci rizik - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/osoba-odborne-zpusobila-v-prevenci-rizik>

Plán BOZP na staveništi. Obsah pro zpracování + povinnosti zadavatele. Portál o bezpečnosti práce (BOZP) a požární ochraně (PO) [online]. [cit. 15.03.2022]. Dostupné z: <https://www.bezpecnostprace.info/koordinace-bozp/plan-bozp/>

Population and Vital Statistics. Dubai statistics center [online]. [cit. 15.10.2022]. Dostupné z: <https://www.dsc.gov.ae/en-us/Themes/Pages/Population-and-Vital-Statistics.aspx?Theme=42>

SAMKOVÁ Anna a Zdeněk CAIS. Stanovisko MPSV ke splnění zákonného předpokladu vzdělání odborné způsobilosti fyzické osoby k zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a odborné způsobilosti fyzické osoby k činnostem koordinátora BOZP na

staveništi. In: Český Focal Point pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: http://www.ceskyfocalpoint.cz/?page_id=188

SAMKOVÁ, Anna. Vzdělání koordinátora BOZP na staveništi. Bozpinfo.cz: Oborový portál pro BOZP [online]. [cit. 2021-11-16]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/vzdelani-koordinatora-bozp-na-stavenisti>

SKLENÁŘ, Vladimír. Kdo je koordinátor BOZP?: Kdo to je koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništích a proč je zřizován? Bozpinfo.cz: Oborový portál pro BOZP [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/kdo-je-koordinator-bozp>

STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí státního úřadu inspekce práce za rok 2021, [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43684/SÚIP+souhrnná+zpráva+o+výsledc%C3%ADch+kontroln%C3%ADch+akc%C3%AD+za+rok+2021.pdf/2e675a7e-a0e3-cb55-7409-956628795378>

STÁTNÍ ÚŘAD INSPEKCE PRÁCE. Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2021, [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.suip.cz/documents/20142/43692/Zpráva+o+pracovn%C3%AD+úrazovosti+v+ČR+za+rok+2021.pdf/60c0b5da-002f-7ca2-b4a2-7ac1f008de87>

Stavba svépomocí z pohledu odborníků ČKAIT | ČKAIT. Hlavní strana | ČKAIT [online]. [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ckait.cz/stavba-svepomoci-z-pohledu-odborniku-ckait-0>

The new UAE Labor Law - KPMG United Arab Emirates. [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://home.kpmg/ae/en/home/insights/2022/06/the-new-uae-labor-law.html>

The new UAE Labor Law - KPMG United Arab Emirates. [online]. [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://home.kpmg/ae/en/home/insights/2022/06/the-new-uae-labor-law.html>

Zadavatel stavby a zhotovitelé na stavbě - Znalostní systém prevence rizik v BOZP. Úvod - Znalostní systém prevence rizik v BOZP [online]. [cit. 26.08.2022]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/zadavatel-stavby-a-zhotovitele-na-stavbe>

4. Seznam použitých právních předpisů

Federální zákon č. 33, o úpravě pracovních poměrů z roku 2021 (Federal Decree Law No. 33 of 2021 regarding the regulation of employment relationships)

Kodex stavební bezpečnosti Dubajské samosprávy (Code of construction - safety practice, Dubai municipality)

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

Protokol o změně Mezinárodní úmluvy o zjednodušení a sladění celních režimů (revidovaná Kjótská úmluva) ze dne 3. února 2006

Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci

Směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích (osmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

Správní rozhodnutí č. 11 z roku 2022 týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního ubytování. (Administrative Resolution No. 11 of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

Usnesení vlády č. 1 z roku 2022 (Cabinet resolution no. (1) of 2022 on the implementation of federal decree-law no. (33) of 2021 regarding the regulation of labour relations)

Ústava Spojených arabských emirátů z roku 1971

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb

Vyhláška Ministerstva lidských zdrojů č. 44 z roku 2022 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a poskytování ubytování (Ministerial Resolution No. (44) of 2022 regarding occupational health and safety and labor accommodation)

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů

Zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

5. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 83/06, ze dne 12.3.2008

Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 1. 2017, č. j. 51 A 26/2016 – 61

Rozhodnutí Nejvyššího federálního soudu Spojených arabských emirátů č. 416 soudního roku 27 ze dne 21.10.2016 (Federal Supreme Court – Civil and Commercial Judgments. Appeal No. 416 of judicial year 27 dated 31/10/2006)

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25.11.1994 sp. zn. 6 A 211/93

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. srpna 2012, č. j. 78 Ad 5/2011 – 47

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2014, č. j. 6 Ads 63/2013 – 63

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2019, č. j. 5 As 222/2018 – 35

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2015, č. j. 9 As 135/2015 – 39

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2019, č. j. 10 As 144/2018 – 65

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 As 77/2017-70

6. Ostatní zdroje

Odpověď MPSV (Kyselová) na dotaz. Dostupné z: <https://www.pyrokontrol.cz/wordpress/wp-content/uploads/Dotaz-Valta-%C4%8Dj-123433-MPSV-VZD%C4%9AL%C3%81N%C3%8D-KOORDIN.pdf>

Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje právní úpravě koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništi. Jedná se o velmi specifickou oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci spadající do oblasti pracovního práva. Její důležitost spočívá převážně ve vysokých rizicích prací na staveništi vzhledem k složitosti prací a ve vážných následcích, pokud je bezpečnost a ochrana zdraví podceňena. Cílem této práce je shrnout komplexně funkci koordinátora BOZP na staveništi, jeho činnost a činnost ostatních osob vážících se k zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdraví na stavbách.

Diplomová práce začíná úvodem a končí závěrem. Samostatné jádro práce je rozděleno na 7 kapitol, kde v prvních z nich je rozebrána obecná právní úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v České republice. Další kapitola se věnuje přímo osobě koordinátora, kdo se jím může stát, jaké předpoklady osoba k této funkci musí mít a jak probíhá zkouška z odborné způsobilosti k činnostem koordinátora BOZP. Třetí kapitola se zaměřuje na ostatní osoby na staveništi, tedy na zadavatele a zhotovitele a jejich povinnosti, které se váží k funkci koordinátora BOZP na staveništi. Navazující kapitola pak rozebírá již samostatnou činnost koordinátora na stavbě, a to v jejích dvou fázích, přípravě a realizaci. Jedna z činností koordinátora je i vytvoření plánu BOZP, jehož náležitostem a obsahu se věnuje kapitola další. Kapitola šestá se věnuje odpovědnosti koordinátora, a to jak se soukromoprávního hlediska, tak i veřejnoprávního. Poslední kapitola rozebírá stručně bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve Spojených arabských emirátech, aby čtenář získal představu srovnání, jak tato funkce funguje i v jiných státech.

V rámci celé práce, a hlavně v jejím závěru, bylo učiněno několik návrhů *de lege ferenda*, věnující se vzdělání koordinátorů a počtu koordinátorů na stavbě, ve srovnání se systémem fungujícím v Dubaji.

Klíčová slova: Odborně způsobilá osoba, BOZP, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Stavebnictví

Occupational Health and Safety Coordinator

Abstract

This thesis is focused on the legal view of the health and safety coordinator on construction sites. This topic is a very specific area of occupational health and safety falling within the field of labour law. Its importance lies mainly in the high risks of working on a construction site due to the complexity of the construction works and the serious consequences that arise if health and safety is underestimated. The aim of this thesis is to comprehensively summarize the function of the OHS coordinator on a construction site, their activities and the activities of other persons involved in ensuring health and safety on construction sites.

The thesis begins with an introduction and ends with a conclusion. The core of the thesis is divided into 7 chapters, where the first of them discusses the general legal regulation of occupational health and safety in the Czech Republic. The next chapter deals directly with the person of the coordinator, who can become OHS coordinator, which requirements a person must meet for this position and how the examination of professional competence for the activities of the OHS coordinator is conducted. The third chapter focuses on the other persons on the construction site, i.e. the contracting authority and the contractor and their duties related to the function of the OHS coordinator on the construction site. The following chapter then discusses the specific activities of the coordinator on the construction site in its two phases, preparation and realization of constructions. One of the coordinator's activities is the preparation of an OHS plan, which its details and content are discussed in the next chapter. Chapter 6 deals with the liability of the coordinator, both in private and public law terms. The last chapter briefly discusses occupational health and safety in the UAE to give the reader an idea of a comparison of how OHS coordinator works in other countries.

Throughout the thesis, and especially in the conclusion, several *de lege ferenda* proposals have been made, addressing the education of coordinators and the number of coordinators on site, in comparison to the system in Dubai.

Key words: Qualified person for health and safety, OHS, Occupational health and safety, Occupational health and safety coordinator, Construction industry